

సంచిక ౫౫

17, నారాయణ మొదలివీధి, మదరాసు.

గాంధీ దర్శనము

—:○:○:○:—

ఒక భారతనాయకుడును మహావీరుడును గాంధీ మహాత్ముని దర్శించి తన తల్లి కీర్తికి యుత్తరమును వ్రాసెను.

భారతదేశము ఆక్టోబరు 7, 1921.

(ప్రియమగు అమ్మా—

ఇంతకాలమునకు పూర్వంనుండి గాంధీ మహాత్ముని దర్శనము నాక జ్యేష్ఠ. ఆతనినిగూర్చి నాకు ప్రభుత్వముననే శుభ్ర రించిన కలలెత్తుల నిలిచి నేడించుచున్నాను. దర్శన మిదిధర్మముగ లభించెను. ఈసాయకాలము సుగ్రామతో కూడగోపాతకాలమునందెరు నుండెడి వచ్చుచుండ, ఒకవేళ ఏదగుచున్నట్లు దేవులగు మోక్షాదుకాని ఆగియుండుటను జూచితిమి.

సుగ్రామ అచ్చటి నేవలలతో నొకరిని పిలిచి 'కావల' నెవరు వెళ్లనుండి' రని యడిగెను.

అది గాంధీమహాత్మునితో జరిగిన విషయమున 'నీ నేన' కుడు ప్రత్యుత్తర మిచ్చెను.

కొంచెము ముందగుటెట్టి పంచపాళిలోనికి ప్రవేశించి తిమి. వలరకములగు కాకిజోళ్లు, ముచ్చెలు మున్నె నని అచ్చటనుండెను. వానిని చూడ, తొనక నేటలు వచ్చుకట్లు లెలంతిమి. ఆకాలిజోళ్ల మధ్య ఒక ప్రాంతజోడుండెను. అది 'అయ్య' దిగ నుండునని సుగ్రామ నిశ్చయించుకొనెను. జూచుట కాజన నాజాతుగ కేటందెను. మాతో కూడవచ్చిన నేవలకు నెమ్మదిగ, భక్తిపురస్కరముగ 'అజోడు మహాత్ముని' కని చెప్పెను. ఒకవిధముగ నీజోడు ప్రసిద్ధి కెక్కియుండెను. ఈ విన్నిజోడును తొడుగునపుడు ఎచ్చటను నడచినను, ఆతనియడుగులలో నేలకొలిచి మనుజులు నడుతురు. నేను నాకామికాను బట్టకొని వచ్చుటకుపరుగెత్తికరవార మరల సప్రమానుకలసికొని నేడనై కేగితిమి.

ఒక పెద్దగదిలో చివరన సోఫాపై మహాత్ము డిరువుర తో కూర్చుని మాటలాడుచుండెను. మొదటిమారు ఆతనిపై నాదృష్టి పారగనే నాకొకవిధమగు దడగలిగెను. అది యెట్టి దైవదీప్తి నేను వర్ణింపజాలను. ఆతని ముఖమునకన్ను, ఆతని యుదుపులే నాదృష్టి నాకర్పించెను. ఈ దుపుల కన్న ఉదుపులయే అధికముగ నాకర్పించెను. తొలగొర్రువునకు దీవిధముగ నొకగొప్పయందెరును కూర్చుని యుండెను. అయింటియనమని కాజులైన అంగసాంప్రదాయపు టుడుపులను ధరించియుండెను. గాంధీ ఒకవిన్నయంగనస్త్రము ధరించి యుండెను. అది తెల్లగను, కద్దరుగను నుండెను నిలువదలగు తోటమార్గం దిచ్చగాండ్ర, కేసములకన్న నిది అధికముగ నుండెను.

గాంధీ జూనియరుగ ననేకకారణములవలన నుండును. ఉదుపులు చాలధరించుట ఆరోగ్యమునకు సాధకము గాదనుట యొకకారణముగ నుండును. విదేశనస్త్రములను తొప్పించుకొనక తనదేశీయులు తమకవనములగువానిని దేశములో నుత్పత్తిమగు పరిమితికి తృప్తిపడెదమునెనలె ననుటకు తాను మార్గము జూపుట మరొక కారణముగ నుండును.

ఆతనిచేతులు, కాళ్లు సన్ననివిగ కన్పించెను. ఆతని ముఖ మే సాధుశ్రమము నూదించెను. రొట్టెపొడదాద తీరించును. వానినిగూడ మిత్రముగ పుచ్చుకొనెను. ముఖకర్మము అనన్య సామాన్యముగ నుండెను. అట్టివానిని ఇప్పుటికి నేను చూచియే యెరుకను. శిరస్సు ఆకృతి ముచ్చటగున వెండ్రుకలక కత్తిరింప బడినవిగను నుండును. వేద్రుకలు చాలభౌగము క్రమముగ నరనిపోవుచున్నవి. ముక్కు-నంకర. గర్భశ్రోత్రనిమిత్తు-వలెను. మీసములు ముండలలె చిక్కగను, పద్దము సోగనును నుండు ను. క్రిందిపండ్లు కొన్ని లేవు. ముఖము క్రిష్టిపును, నాకాతని ముఖము సంపూర్ణముగ కన్పించెను. తల-పుట్టెపై చర్మమును కప్పినట్లు- మౌనమిహిమముగ నుండును.

గాంధీ పలుకారమునవృత్తు. ఆతడు సన్నివృత్తిల ముఖము ముడుతలచుద్ధ కన్పించనే కన్పించదు. ఆతని ముఖము, జాములు మనోహరమునూడెను. కాని యిది నాకు యుచుండెనోలేదో మాత్రము నేను ఇప్పుడే నిర్ణయించుకొనలేనట్లున్నాను. ఆతను ఒకమారు వెట్టి యావేశపరునివలెను, మరొకమారు సాధువుల వలెనుకన్పించెను. కాని ముఖము ఎప్పుడును వెగటు పుట్టింపదు.

ఆతను బహుశః యింటియజనునని ఒకమానపు వయస్సుగల శిశువును తీసికొనిరాగానే, వెనుకటిసితి కొంచెము చూచెను. దాని చిత్తము తెచ్చి గాంధీ కిచ్చబోయెను. ఇంచుమించుగ దిగబరిగనుండు ఈసాధు నాకెద్ద తెల్లు మాయనో యని నే

నకాభ్యుదయతో నుంటిని. ఆతనికి స్వంతబిడ్డలు గలరను విషయ ముప్పటికీ నాకు శుభ్రంజిదికాదు. అయినను ఆతను ప్రతం నీయముగనే శ్రమర్పించెను. కట్టిచేతులతో తీసికొనలెట్లెంత తన చేతి నాధారముగనుంచెను. పనిపాపముచూచి యానందించినట్లు తోచెను. బిడ్డయు ఆతని ప్రభుత్వకొడబడినట్లే యుండెను. వెంటనే యాతనిముఖమున సోమనాద్యము, లాలము, తాండవ మాదినట్లుండెను. తల్లితనబిడ్డనుతీసికొని ఆతనికి కన్నముకప్పింప కొన్నిమార్లు ప్రయత్నించెను. కాని యాతడట్లే బిడ్డతో గూడ యథావిధిగ ప్రసంగించుచుండెను.

నేను క్వేకరునిచెప్పుకొని గాంధీచాల గంతోషించెను. (క్వేకరులు క్రైస్తవమతములో నొకకాఖకు సంబంధించినవారు. వారు వేదాంతాలని (వతీలి) దక్షిణాఫ్రికాలో క్వేకరుమిత్రులు కొందరుండిరి. బారిలో వోడు ముఖ్యముగ తనను ఎటు లైనను క్రైస్తవమతములో గలుపుకొనుట కప్పదవచ్చు దనేకరక ముల పుస్తకముల సంకలనమునందె ననియు చెప్పెను.

మానభావము రాజకీయములతోనికి దిగెను. భారతసమస్య విశిష్టమస్య వంటిదేకాదాని నేనుమాహాత్ము నడిగితిని. 'కాదు' రెంటినిని తాతనమ్ము గలదు. ఇంగ్లాండు అయిర్లాండును దొంగనెంచదు. ఆరెండుదేశములను సమీపముగ నుండుటచేతనే అయిర్లాండు శ్రీతిపాపామ్రాణ్యమునకుతో బడకయుండుట అనుచితమని యంగ్లేషువారియుద్దేశ్యము. కాని భారతదేశమున నది జాలిననున్నదైనది అయిర్లాండు విషయ మట్లుగాదు. ఇంగ్లాండులో గాక దక్షిణాఫ్రికా మున్నగు నేలెత్తదేశములందైనను అంగ్లేయులు అయిరివారై కలసికొనునపుడు స్నేహితులవలె, సమానములవలె మాటలాడుదురు. భారతీయులను కలసి కొనునపుడట్లు జరుగదు. ఈవిషయమును నాయనభవము నుట్టి చెప్పుచుంటి'నని ఆతడు ప్రత్యుత్తర మిచ్చెను.

ప్రతివారిని మానససౌభాగ్యశ్రావ మున్న యాజాతి శ్రమమును జయించుట యసాధ్యమాయని నేనుగాంధీకిడిగితిని.

'సాధ్యమే కాని యూరోపుబండను ఈవిషయము కై ప్రవచనమును జక్కగ ప్రహింపలేదు. క్వేకరులు కొంతకృషి నలిపి గాని అయియు గాంచలేదు. వారికి మానవాభియందు ప్రేమమాత్రము లేకపోలేదని గాంధీ ప్రత్యుత్తర మిచ్చెను.

'అయితే వారికి శక్తిగలమునెడల లేదా' యని నవ్వుచు మరల ప్రశ్నింపగా ఆస్వస్యము కేవలము భారతదేశమునకు మాత్రమే గలిగెనని ఆతడు చెప్పెను.

నేను క్వేకరు సంఘమునువదలి రోమును కాథలిక్కు సంఘమున చేరెనెంచితిని చెప్పితిని. అంతట ఆతనినేవస్యను గూర్చిన విచారణకు ప్రారంభించితిమి. ఒకరిద్ద నుజ్జతేకము పొందకనే ఎవరైనను ముక్తిపడియగలరా యని యడిగితిని. తన బాధ్యతకంతకు సత్కర్మముగ నిర్వహించు వాడు స్వయముగ సంపాదించ గలదని మహాత్ముడు బడిలు పలికెను. సద్ధర్మముగ నిర్వహించుట అన నేమని మరల నేనడిగితిని.

మానభుక్తు తన భౌతికవాంఛల సణుమకొనుటయే గాక మనస్సునుకూడ నిర్మలముగ నుండుకొనవలెను. అట్టివాడు తన యంతరాత్మతోయట్లే, సద్ధర్మముగ ప్రవర్తించలేనని చెప్పెను. అదంతయు సరియని నేనంగీకరించితినికాని అంతటి స్థితికి వచ్చుటయు, తన్ను గూర్చి నిట్టి విశ్వాసము గలిగి యుండుటయు సామాన్యముగ జగదని మాత్రము నేనుపలికితిని.

'కడేధ్యానముతో' సత్యము నన్వేషించువానిని, ఆహింసాసూక్ష్మమునే అనలంబించువానిని అది సాధ్యమనును. ఆప్తు డాతడు ఆంతరాత్మ యావేశమును ప్రహింసు' నని గాంధీ చెప్పెను.

జూరును క్వేకరువలె నున్నారెనున నేను నవ్వుచు చెప్పితిని. అంత్రేజన్మమునూర్చిన మీశాంస నులభముగ ముగియు నతి కాదనియో, ఒకరి కొక విధముగను, మరియొకరి మరొక విధముగ నుండవచ్చుననియు అంటిని. రోమునకాథలిక్కు లివి మయమై ప్రత్యేకశక్తిశ్రమయందేకా యని నేను ప్రశ్నించితిని.

కాని గాంధీకి మాత్ర మట్లు తోచలేదు. రోమును కాథలిక్కుల సోపునందు గౌరవము గలిగిట్లు మహాత్ముడియులు కూడ కాలిపుంజు గౌరవము గలిగి ఆతని యాజమహస్యము నంగీకరించిరి చెప్పెను. ఆతనివాదములు కనవంతములుగ నుండెను. ప్రతిజ్ఞాతోకును, దుర్భిక్షానులకును నెట్లుండునో?

సంభాషణాకాలము బహుశః నెట్లుకు మహాత్ముడు లేవగా ఆతని భాయాపటము నెత్తుకు వుత్తపు నేనుకొంటిని. 'పనికిరాదు. నే నట్టివానికై కూర్చుండ'నని ఖండితముగ బహుళ చెప్పెను. ఈవిషయమై యింపు మింపుగ ప్రతిజ్ఞ తీసికొనినట్లు నేను తనకారత లిసికొంటిని.

మైసూరు ఆర్థిక మహాసభ

బెంగళూరు, జూలై 1:—రాజ్యోత్సవ మైసూరు ఆర్థిక మహాసభలో సభలను నిర్వించుటకును జరపుటకును లోపము లేమైనయున్న సభరించి పని నెట్లు సాగించుటకు సలహా నిజుటకు నియమించబడిన స్వేచ్ఛలు కమిటీవారి తీర్మానములను సంస్థాపనమునందు ఆర్థిక పరిస్థితులు చిక్కగ నుండుటచే సభ అను జరిగించువారు జాగరూకతతో ప్రవర్తించు విషయమును గూర్చియు చర్చించుటకు ముఖ్యవిషయముగా ఏర్పాటు చేసె కొనిరి. ఆర్థిక జరిగితులు అననుకూలముగ నుండుటచే సభకే జరుగవలదని సభా సంఘ సభ్యులలో నొకరు పరమశివయ్యగారు అనిరి. ఏకగ్రీవముగ అందరును సభలను సాగించుచునే యుండవలయునని తీర్మానించినను శివయ్యగారు మాత్రుగ మాడదనిరి. అనుకొన్న పనిని సభవారు సమర్థతతో జరిపగలందులకు అధిమము ఒక లక్ష్యరూప్యములను ప్రత్యేకించవలెనని సభవార గారిరి. కాని శివయ్యగారు మాడదనిరి.

మైసూరుల విద్యా వేతనములు

మైసూరు ప్రభుత్వమువారు నిమ్మనాటల విద్యార్థి వేతనములకు చాలకరుకు పెద్ద మొత్తములను ఏర్పాటుచేసినను ఇవ్వదగిన విద్యార్థులసంఖ్య విస్తారముగ నుండుటచే ఈధనము జూదని సంస్థాపన యభివృద్ధి కాఖా నివేషకము తెలుపుచున్నది. నహాము లేకపోవుటచే చాలమంది విద్యార్థులు చదువును చాలించుకొన వలసివచ్చెను. ఇట్టి బాలకుల ప్రభుత్వము వారు చేసిన మొత్తమునకు ఎక్కువగ ఇంకొక పెద్ద మొత్తమును జేర్చవలయునని యభివృద్ధి కాఖా వారు తెలియజేసిరి. ప్రజలుగూడ ఎండోమెంటు చేరునటుల ప్రయత్నించవలె ననిరి.

కర్ణాటకపు పిల్లల విద్య

ను గూర్చి నివేషకము ఇట్లు తెలుపుచున్నది. ప్రభుత్వము బెంగళూరు యంత్రాలశాఖముయందున్న పాఠశాలలు శృద్ధికరముగ లేవు. మంచి విధానముగ నుండుటకు ప్రయత్నము జరుగవలెను. యంత్రాలయ యధికారులను పాఠశాలల సభివృద్ధి చేయువలయునని కోరుటకు నిశ్చయించబడినది.

మైసూరు - విద్య

మైసూరు ప్రభుత్వములో రెండు పండ్లకు లోబడిన మనుష్యులకు విద్యా సౌకర్యములను కలుగజేయుట కొక విధానము మైసూరు స్టేటు ఫిఫ్త కమండెంటుగారికి 'బంపబడెను. ఆర్థిక పట్టిలో మైసూరు ప్రభుత్వమునకు ఇంకొకంపె ఎక్కువ అవకాశము లేకపోవుటచే ప్రభుత్వ మా విద్యావిధానము నాపుతేమి వలెననిరి.

ఉపాధ్యాయులు - విద్యార్థుల జనములు

ను అన్వేష్యముగ నుండుటకును, ఒకరి కొకరు తోడ్పడుటకును ఆమెకాలోనున్న ప్రభుత్వము ఒక సంఘము నెల కొల్పటకు నూచి:పబడినది.

బెల్ రియా బుదిపోటుదొంగతనము

కలకత్తా జూలై 2:—మై దొంగతనములో పోలీసు వారు రి గురు గజదొంగలను వారి నాయకుని జట్టుకొనిరి. పంజాబు మెయిలుబండిలో కర్నలు టప్పెలును జంపెనని వీరి నాజుకుడు పట్టుపడెను. కాని అపల విడుదల జేయుడెను. కెయూరాలో ఒక కుర్చూర్లు డు చాల కాలము నుండి ప్రజలను వోచు కొనుచు వీడించు చుండెను. ఆతను మెళ్ళు పోలీసువారిచే కాలబుడెను. ఇతను ఒకేమారు రెండు గుండెను ప్రేల్పుకుపాకిని ధరించెను. దీనితో 100 తడవలు కాలబుటకు సరిపోవు గుండెను దగ్గరనుచుకొనికాలబుచుండెను.

తయరయించి మీ రంగీకరించిన, నాకును, నా మిత్రులకును ముచ్చటగు నుండును. మీ యంతరాత్మ మీయు ప్రభోధింతునని తలంచెద' నని చెప్పితిని. ఇంతట ఆతని పెద్ద నవ్వునవి ఒకమణము నాకొలప ఆగెను. నేనితోపుకొన్నో నెత్తితిని.

టాగూరుచే 'లోకోత్తర' డని వ్యవహరింపబడెడి యీ వింత పురుషుడు చిన్నని యంగవస్త్రముతోను ప్రారంభపుల జోడుతోను పదివేల డాలరుల ఖరీదుగల నొక మోటారు నెక్కినను, పీఠులలో దుమ్ము ఎగురుచుండ, మోటారు మా సాన్నిధ్యమునండి నిమిష కాలములో నవ్యవ్యవహారము. భారతదేశ మన నిట్టికి—అట్లాంటిక్ మానవత్రిక.

రాజమహేంద్రవరం

(స్వీయ విలేఖరుని నుండి)
డాక్టరు గురమూర్తిగారు

జూన్ 2:—జులై 1వరకు, డాక్టరు గురమూర్తిగారి సాయము మే 30 వ తేదీన వేలం చేయబడినది. మొత్తము రు 102 లు వచ్చినవి. ఆయనకు జరిమానా రు 100 లు మాత్రమే విధించిరి. గురమూర్తిగారి త్యాగ మెంతయు సంప్రదించును.

మ్యూనిసిపల్ కౌన్సిలు

4వ వార్డులో డాక్టరు సుబ్రహ్మణ్యంగారి స్థానమున అభ్యర్థులుగా పేర్కొనబడిన రి. గురు అభ్యర్థులలో నలుగురు తమ అభ్యర్థిత్వమును ఉపసంహరించుకొనుటచే 5వ అభ్యర్థి యగు డాక్టరు కి. వెం. రామారావుగారు ఎన్నుకొనబడినట్లు తేలినది. డాక్టరు సుబ్రహ్మణ్యంగారి కారాగారమున కేగినతోడనే రామారావుగారు అసహాయోద్యమమున ప్రవేశించిరి. డాక్టరు రామారావుగారు డాక్టరు సుబ్రహ్మణ్యంగారి స్థానమున ఎన్నుకొనబడి రని వారును ప్రజలను గమనించుట యావశ్యకము.

పీఠకారిణి సమాజము

ఆంధ్ర పితృవంశమున శ్రీయుక్తికందుకూరి పీఠకారిణి పంతులుగారు తమ ప్రతిష్ఠాపనముల నిర్మింపిరి. పీఠకారిణి సమాజమువారికి బిడ్డగించిరి. వారి నే వాటికి ప్రస్తావనగా పేర్కొనబడిరి. పంతులుగారు మృతినొంది మాకు సంవత్సరములు వైగా అయింది. కొలది దినములక్రిందట పంతులుగారి మూడవ బిడ్డము జరుపబడినది. ఆసమయమున పీఠకారిణి పంతులుగారి ప్రతిష్ఠాపనల గర్వరాజమును గూర్చి నివేదికను చదువుదురని తలచినవారికి ఆకాశం ము మాత్రమే కలిగినది. పీఠకారిణి పుస్తకభాండాగారము మూసివేయబడినది. పీఠకారిణి పాఠశాల క్షీణనకలలో నున్నదని ఇదివఱలో కొందరు విలేఖరులు ఆంధ్రపత్రికలో వ్రాసిన లేఖలు విశదము చేయుచున్నవి. విశింతు కరణాలయమునకు నూపరింపబడినట్లుగా పీఠకారిణి సమాజమువారికిని తమకును కొన్ని యభిప్రాయభేదములు ఉండుటచే తమను నొసంగియుండినది తెలియుచున్నది. ప్రస్తుతము మిక్కిలి కొలదియంది మాత్రమే విశింతు కరణాలయములో ని:సింతువులున్నారు. గత ఆగష్టు, సెప్టెంబరు ప్రాంతముల పీఠకారిణి సమాజ సభ్యులు కొందఱు సమాజము నిర్వహింపజేయుటకు తగినయోగ్యులు చేయవలయునని కోరగా, నిబంధనలలో మార్పులు నూచించుటకును అభ్యర్థినిమి త్రము తగు నూచనలు గావించుటకును కొన్ని ఉపసంఘములు నియమింపబడినవి. ఉపసంఘమున వేదికలు తయారయిన తోడనే ఒక నెల లోపుగా పీఠకారిణి సమాజ సమావేశము జరుగవలయునని తీర్మానించిరి. ఉపసంఘముల నివేదికలు తయారయినవి. కాని యింతవఱకు సమాజసభ జరుగలేదని తెలియుచున్నది. అప్పుడే ఆ పుస్తక సమిపించుచున్నది. శ్రీ పితావుం రాజావారి భవనమునకు యువేక్షించుచున్నారా? పీఠకారిణి గారేర్పరిచిన రిజిస్టరు ఫండులో కొండెకాడ సామ్యుభిర్ను పెట్టుచున్నదని ప్రతిజ్ఞలలో ప్రకటించబడినది! ఇంతంత సత్యమున్నది! పీఠకారిణి సమాజమువారు తమ రిపోర్టును ప్రతి కలలో ప్రకటించి పాఠకుల కీవయ మేల తెల్పరాదు? సమాజము వారింత మూలీ భావమేల వహించుచున్నారా? సమాజము వారు రిపోర్టును వెంటనే ప్రకటించి తమ యాక్టివ్ గౌరవమును కాపాడుకొందురు గాక!

ప్రకాశం పంతులుగారు

ప్రకాశం పంతులుగారు కొలదిదినములక్రింద నిటకు వచ్చి వర్తకప్రమాణులతో సంభాషింపగా, వారు బాయి టుస్టాఫ్ కంపెనీని 50 వేల రూపాయలు మూలధనముతో నెలకొల్పుటకు ఆగీకరించిరి. కొలది దినములలో రిజిస్ట్రేషను జరుగును. ప్రకాశంగారు తాలూకా కాంగ్రెసుసంఘ జమాభిర్నులగూర్చి కొందఱతో ముచ్చటించిరి. సంతి సందర్భములన్నియు మాటలాడిరి. వారేమి మాటలాడినను, వీరేమి జనాభా చెప్పినను లెక్కలన్నియు ప్రకటించినచో ప్రజలకు నిజము గోచరింతున. త్వరలో నాపని జరుగునని తెలియుచున్నది.

ఆంధ్ర యువజన స్వరాజ్యసభ

ఆంధ్ర యువజన స్వరాజ్యసభ వారివారిలో కొన్ని కర ఫత్రములు ప్రకటించి కొంత డేకనీవ చేసిరి. వారిచే ప్రకటింపబడుచున్న 'కాంగ్రెస్' వారపత్రిక క్రమముగా నిర్వహింపబడినది. సభయొక్క ప్రథమవార్షికోత్సవము జూలై నెలలో నిర్వహింపబడెనని శ్రీ టంగుటూరి ప్రకాశంపంతులుగారి యాధిపత్యమున జరుపుటకు తీర్మానింపబడినది. సభ మంచి డేకనీవ చేసియున్నది. రాజమహేంద్రవర యువజనసభల రక్షణము

దివి తాలూకా వార్తలు

(ఒక విలేఖరి)

తాలూకాములు

అనంతపురం శ్రీ వేమూరి వెంకట సుబ్రహ్మణ్యంగారు తమ స్వంత సామ్యుభిర్నుచేసి తాలూకాముల వెంటింగు లాభము వైకౌంట్ చేసినందు వారికి క్రమముగా రిపోర్టునే పద్దతిని తాలూకాముల నొసంగుచున్నారు. ఈ అవకాశమును దీని సేవవాసులు జోగ్జాటుకొన తుండురుగాక.

క్రైస్తవము

తూర్పు కృష్ణాజిల్లా కాంగ్రెస్ సంఘమువారు నిరుదు కాంబోడియా ప్రత్తిత్తులు ప్రచారము గావించిరి. ఆ బాబకు ప్రత్తి మాతాలాకాలో యా స. 11 రం 000 పుట్టు పండినది. ఈ ప్రత్తి మాచిన ప్రత్తిరేతును తాను పండించిన పోతినని విచారపడు చున్నాడు. రాబోవు సంవత్సరము 1000 పుట్టి ప్రత్తి పండించుటకు అభ్యంతర ముండవోదు.

మగ్గుములు

ప్రజల కానకళ్యై: 000 ఖద్దరుత్పత్తి యగుటలేదు. ఈ ఉపమును తీర్చుటకు మా తాలూకా కాంగ్రెసు కమిటీవారు కథతో ప్రయత్నింపు చున్నారు.

జోగ్జాటు

బందరు తాలూకా బోర్డుకు ఖచ్చితమయి విశేష భాగము దివి తాలూకా నండి నూ లగుచున్నది. కాట్టి యీ తాలూకా బాహుళ్యమును బట్టి రాబోవు జిల్లా బోర్డు ఎన్నికలలో ఎక్కువ ప్రాతినిధ్యము మా తాలూకా వాసులకు రాకున్నచో దివి తాలూకా బోర్డు విడదీసుకొనుటకు మా తాలూకా ప్రతినిధులు కృతనిశ్చయమై యున్నారని వివర కానందింపుచున్నాము. విలసన బందరు తాలూకా బోర్డు ఆదాయముతో రు 0 కి రు 0-1-0 లు దివి తాలూకాదై యున్నది. యిదివరకు వేయబర్స మా తాలూకాకు రు 0 రు 0-0-0 మాత్రమే (యిప్పటికి మాదిరి తాలూకా ప్రతినిధులు ఈ రహస్యమును గమనించి సమర్థులగువారిని తమ తాలూకా వారి నే ఎక్కువ మంది పంపెదరు గాక.

తెక్కలి

ఏప్రిల్ నెల 23 తేదీన శ్రీ నరసింహస్వామి ఆలయములో జరిగిన జిల్లా కాంగ్రెస్ వర్కింగు కమిటీ మిటింగు సందర్భమున టుంకాల వెంకట్రాజు, యేడివ సత్యనారాయణ గార్లవై నూనెను చార్జిచేసి వారుగోజుల కళవశక్తి విధించిరి. వారిద్దరి వై ముగిసి 31 తెక్కులక్రింద పబ్లిక్ ఆఫీస్ రకు పోలీసు సబ్ యిన్ స్ పెక్టరును లోనికి రానిచ్చినారు కాదని ఆతిష్ఠకే మరియొక చార్జి తయారచేసి మే నెల 19 వ తేదీన మేంస్ట్రీలుగారికిద్ద పెట్టిరి. అది 31 వ తేదీ వాయిదావేసిరి 31 తేదీన విచారణజరిగెను. జూన్ నెల 1 వ తేదీన మేంస్ట్రీలు గారు తీర్పు చెప్పిరి. ఇద్దరికి చెరి యొక నెల విడితైరున్నా 20(రూపాయలు జరి గానాయను విధించి, జరిమానా కట్టినచో మరియొక వార రోజులు విడితైరున్నా వేసిరి. శిక్షితులు ఉత్సాహముతో నున్నారు. రోడ్డువై ప్రజల రహదారి అడ్డుచేసినాని 8 మంది అంహమువాసులవై తెచ్చిన చార్జి తిరిగి యానెల 11 వ తేదీకి పశాసాకు వాయిదావేసిరి.

(ఒక విలేఖరును)

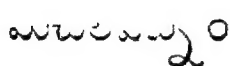
భయమును ద్రిప్పి ప్రత్యక్షమృత్యుమును వెలిబుచ్చుటలో లోజు జయము ముగింపలేదు. ఆ ధ్రువువజను లీ విషయమును గుర్తించి యీ సభ యందు చేరి వానిని అభివృద్ధిచేయుదురుగాక!

దొంగతనములు

ఇచ్చట దొంగతనములు చాల హెచ్చుగా నున్నవి. నెనుక కొన్ని ఖద్దరు పావులు దొంగలు దోచుకొనినప్పుడు, కాంతి నైనికలు రాకులకుండు గస్తీ తిరిగి కొన్ని దొంగతనములు పట్టుకొనిరి. పోయిన ఆస్తీకూడ, ఎవరిది వారికి వశికరింపబడుచున్నది. తిరిగి పురమునకులు గస్తీ తిరిగి ప్రజల భవమును అస్తిని రక్షించురు గాక!

జాతీయ విద్యాలయము

విద్యావిధానమును తయారుచేయుటకు నియమింపబడిన యువసంఘ నివేదిక తయారయినది. విద్యాలయమునకు రు 5000 లు గ్రాంటు ఇవ్వవలయునని అభిలభాంతి కాంగ్రెసు సంఘమువారికి తిరిగి ఈ విద్యాలయమును అభివృద్ధిచేయుటకు సౌకర్యము లనేకములుగలవు. అస్త్రీకలదు. ప్రతి నెలయు కాశ్యరముగా వచ్చు వర్తకులకాతాలు కలవు. తోట, మంచి భవనములుకలవు. పాఠకులకు తీసివై ప్రత్యేకాభిమాను కలదు. అభిలభారత కాంగ్రెసు సంఘమువారు, విద్యాలయమునకు రు 5000 లు గ్రాంటునిచ్చి వాని యభివృద్ధికి తోడ్పడెదరు గాక!

(ఒక విలేఖరుని నుండి)

గవర్నరుగారి రాక

జూన్ 2:—గవర్నరుగారు బందరు వేంచేసినపుడు మ్యూనిసిపల్ సంఘమువారున్న కృష్ణాజిల్లా బోర్డువారున్న ఆభి శందన పత్రిక లిప్పించెదరు.

బుక్కింగు ఆఫీసు

రైల్వేయధికారులు నెలరోజులక్రిందటచ్చి రాబర్డు సమావేశము నొకయిల్లు బుక్కింగు ఆఫీసుకు మాట్లాడిరి కాని ఏ కారణముచేతనో యంతవఱకు బుక్కింగు ఆఫీసు తెరవలేదు. ప్రయాణీకులు టిక్కెట్లకు యనేక కష్టముల పాలగుచున్నారు. త్వరలో బుక్కింగు ఆఫీసు తెరవదని తలచుచున్నాము.

ఇంటర్ మిడియట్. వి. ఏ. పరీక్షలు

ఈ సంవత్సరము నోబుల్ కాలేజీనుంచి ఇంటర్ మిడియట్ పరీక్షకు వెళ్లిన 75 గురులో 16 గురు మాత్రము శ్రీస్థలము. వి. ఏ పట్టభోక్తుకు వెళ్లిన 20 మందిలో 7 గురు మాత్రము జయప్రద మొందిరి.

ఇంటర్ క్లాసు పెట్టెలు - రైల్వే

సాధారణముగ గూడ్సు బండ్రకులెప్పు, ప్రతి ప్యా వెంకరు బండికి, మొయలుబండికి ఇంటర్ క్లాసు పెట్టెలు తగిలించెదరు. కాని మాబందరుబండ్ర కట్టుగాదు గూడ్సుబండ్రకు ఇంటర్ క్లాసు పెట్టెలువేసి, ప్యాసింజరుబండ్రకు తీసివేసినారు. రైల్వేయధికారు లీ సంగతిగమనించి పూర్వప్రకారము ఇంటర్ క్లాసు పెట్టెలు ప్యాసింజరు బండ్రకు తగిలించవలసినదిగా కోరుచున్నాము.

కృష్ణాజిల్లాబోర్డు ప్రెసిడెంటు

మహారాజశ్రీ దినాకర్ బహదూరు మోవద్ద రామచంద్ర రావుపంతులుగారు ఇంగ్లాండుదేశమునకు పయనమయి పోయి పునరుత్తరమువారు తిక్కాని బాలాజీరావు నాయుడిగారిని ఆయనస్థానే నియమించిరి. తిరిగి రామచంద్రరావుగారు వచ్చి పప్పుకు ఆయనకుఛార్జీ తిరిగి బిడ్డ చెప్పబడలేదు. కారణమేమో మోజుకి తెలియలేదు. బాలాజీరావు నాయుడిగారిని, భాయము గాజిల్లాబోర్డు ప్రెసిడెంటుగా ప్రభుత్వమువారు నియమించినా సంఘము, అతికూడా కనపడదు. నాయుడుగా రింతకాలము ప్రెసిడెంటుగా నుండడము ప్రతివాది కాశ్యరముగా వున్నది. ఈ ప్రెసిడెంటు పదవిని గురించి, లోకలో నెల్లు గవర్నరు టు పంత్రిగా తమిజవారిచ్చెదరా?

నిర్బంధవిధాన విజ్ఞంభణము

లక్ష్య సభలు

నిర్మాణ కార్యక్రమమును గుజరాతుమండలములలో సాగించుటకు కాంగ్రెసు ఉద్యమ ప్రచారకులు
 కస్తూరిబాయిగాంధీగారు, చేరి నిశ్చయించుట
 చిరరంజనదాసుగారి విమదల - పోలీసులు జరిమానాను దండుకొనుట
 మాల్వీవాజ్డ ఆలీఖాన్ గారి రస్త్ సత్తాగానున్నదను శిక్షముగియక మునుపే విడిచిపెట్టబడుట
 హేమంతకుమార సర్కారు, స్ట్రోక్సుగారల విమదల
 ఆహమ్మదాబాదు పురపాలకసంఘ పాఠశాలలపతనము.
 అల్లహాబాదు హైకోర్టువారు మీరటు న్యాయవాదిపండిత
 కాశీరాంముక్తేరుగారి కట్టాను తీసివేయనెంచుట.
 నేటాలు భారతీయుల దుర్దశ
 కడలూరు చెరసాల - శ్రీనివాసయ్యగారు, సంతానంగారల యభిప్రాయములు
 పండిత మోతీలాల్ నెహ్రూ, దేవదాసు గాంధీగార్లను చెరసాలలలో సందర్శించుట
 గాంధీటోపీని ఒక పోలీసు సూపరింటెండెంటు కాల్పుట.

అఖిలభారత కాంగ్రెసుకమిటీ

లక్ష్య సమావేశము

సుమారు 100 మంది సభ్యుల తేతెంచుట

లక్ష్య, జూన్ 1:- రాబోవు వాములో నిచ్చట సమావేశముగా నున్న అఖిలభారత కాంగ్రెసుకమిటీ సభకు సుమారు 100 మంది సభ్యులు వచ్చెదమని తెలియజేయించి ఇప్పటి ఏర్పాటు ప్రకారము 5వ తేదీన కలెండరు కమిటీ కిలా ఫాతు కమిటీ, జమీయతు- అల్- ఉలేమలబాయింటు సభ సమావేశమగును. 6వ తేదీ లేక 7వ తేదీ ఉదయమున కాంగ్రెసు కమిటీ సభ కమిటీ సభ సమావేశమగును. 8వ తేదీ ఉదయము కేంద్ర కిలా ఫాతు సమస్యకు సంబంధించిన విషయమును గురించి ఆలోచించెదరు. మధ్యాహ్నము అఖిలభారత కాంగ్రెసు కమిటీ సభ సమావేశమగును. సభ్యుల సాక్షులు లక్ష్య సభను చేరి. చాకిరి అబదుల్లాను, డాక్టరు అన్నారీ, పటేలుగారలు ఒకటి రెండు దినములలో వచ్చెదమని తెలియుచున్నది

ఈ సభలలో సహా, 8, 9 తేదీలను లక్ష్య మండల రాజకీయసభ సమావేశమగును. పండిత మోతీలాలు నెహ్రూగారి సభ కళ్యాణంలకు సెన్సైటివ్ బయి. కా.కాంతరముల కలన సభ కళ్యాణంలకు వహించుటకు పండితుల పీలు గానిజతుమున, సహాజీవీ గారు గాని, డాక్టరు అన్నారీగారు గాని అగ్రా సహాధిపత్యము వహింపవలసి విచిన్నము.

* * *

పం.త.మోతీలాలు నెహ్రూగారిలో సంభాషణ

లక్ష్య సభ్యులను పురకావలెఫదిదోడు రాను నైన టాలు చెరసాలకు వెళ్లి పండిత మోతీలాలు నెహ్రూగారిలో సంభాషించినట్లు ప్రాయమున్నది. అయిన కరీరాగోగ్యము విశేషము ఉండలేదు. మునుపటిప్పుండ సకాలమున కలిగి యా మధినేరయ్యుచుండును. ఒకడే పుత్రుడగు తమపండిత జనవారి లాలు నెహ్రూగారిపై జేయఁడి. అను వార్తను వినిగానే పరమాత్మసాముతో తన జన్మము సాఫల్యమయ్యెనని ఆతడు విశేషమునబొంగెను. ఇట్టి శూరుడు తనపుత్రుడుగా నుండెనని ఆతడు అపరిమితాంకితుడయ్యెను. అతిట్టు పలికెను "నేను సంపూర్ణసార్వభౌమము నొనర్చుటకు తరుణ మాస్న మై.ది. మనదేశ సేవకు నిష్ఠాను. పశుబలము మున్నగు చేశ్లను బెట్టి మన ప్రతిపక్షులు తమ పిల్ల కి తనమును సాటించుచున్నారు. నాపుత్రుడు పండిత జనవారిలాలు నెహ్రూ తిరిగి చెరసాలకు బోవుటను చూడగా, లక్ష్య చెరసాల నా ఆత్మల్యమైన త్యాగమునకు ప్రధానసంస్థాన మైట్లు అగపడుచున్నది."

* * *

నిర్మాణ కార్యక్రమము.

అహమ్మదాబాదు, జూన్ 2:- గోధ్రాగ్రామములో జాతీయప్రచారకుడగు వామన కీతారావు ముకాదింగారు బలా సీతార వివాహ సంఘటనలను నివేదికను తయారుచేయుచున్నాడు. కాంగ్రెసు ఉద్యమ ప్రచారకుల గేతులు, కస్తూరిబాయి గాంధీ

గారు నవసారిలో నొకసకచేసి, దేవాలినిర్మాణ కార్యక్రమము నుగుజరాతు మండలములన్నిటిలో సాగించుటకు వాలంటీర్లును తేర్చుకొనవలెనని తీర్మానించిరి.

* * *

దేవదాసు గాంధీగారిని సందర్శించుట.

కాన్పురు పంచాయతీ సంఘాధ్యక్షులగు పండితజగజీ వల్లాలు తిరుపతిగారు లక్ష్య చె. సాలకు వెళ్లి కాన్పురు వాయకులగు డాక్టరు, మరారిలాలు, డాక్టరు జవహరిలాలు, పండిత రామప్రసాద మిస్త్రా, శ్రీనివారాయణ ప్రసాదు అరోదా, శ్రీయత దేవదాసు గాంధీగారిలో సంభాషించిరి. వారందరేగినముగ నిట్లు గంభీరవాక్కులతో బలికిరి. "ఎట్టి ఘోరమగు కష్టములనైనా మేము ఇచ్చట సహింపవలము. విశేషాత్సాహముతో నన్ని బాధలకు లొంగుచుండుము. మూలములకు దిక్కుమరచుకొనితీవలె నని మేము కృశినిశ్చయులమై యున్నారము.

ఇదే మా కార్యకర్తలక్ష్యతరణము. సర్వేశ్వరుడు తనదప్పిని మువైపు సారించి బాధానుభవమునందున్న మనమాతృభూమిని అగ్రస్థమిదశకు చేవలెనని మాకొక్కటే పార్థన. శ్రీయత దేవదాసు గాంధీగారుకూడ అచ్చటనే యుండిరి. పంజరములో నుభిముగ నున్న చిలుకవలె నలిడు తనకాలమును గడపుచుండెను అగినకంటె నెవ్వరవకత్సాహమును ఆనందమును గలిగియున్నవా రెవ్వరును నాకచ్చట నగడలేదు. (వర్తమానము)

* * *

నాయకులను కొందరిని వదలుట

చిరరంజనదాసుగారు

కలకత్తా, జూన్ 3:- గోధ్రాగ్రామములకు లగు చిత్ర రంజనదాసుగారి పుత్రుడు చిరరంజనదాసుగారు నిన్న సాయంత్రము ఆలిపురము కేంద్ర చెలసాలకుండి వదలిపెట్టబడిరి.

* * *

మాల్వీవాజ్డ ఆలీఖాన్ గారు

మైమెస్సింగు మండలమందలి శిషియా వాస్తవ్యులును సంకడేశపు గొప్ప భూస్వాములలో నొకడను, కిలా ఫాతు ఉద్యమనాయకుడును, ఆలిపూరు కేంద్ర చెలసాలలో నొక రాజకీయ మైపీగానున్న మాల్వీ వాజ్డ ఆలీఖాన్ గారు కూడ నిన్న సాయంత్రమే వదలిపెట్టబడిరి. ఆతడు ఆపాయకరమగు సన్ని పాతజ్వము, క్యాసరోగము, హృద్రోగముతో అతి విశేషముగ బాధపడుచుండెను. గత జనవరిమాసము 15 వ తేదీన ఆతనికి 15 మాసముల శిక్ష విధింపబడినది. శిక్షముగియక మునుపే ఆతడు అస్సలుడై యుండుటచేత విడిచి పెట్టబడెను.

* * *

ప్రభుత్వోద్యోగియులు గాంధీటోపీని ధరించుట

ఒక ఎక్సెస్ కమిషనరీ ఇన్ స్పెక్టరు, అతని బంధ్రులు లనేకులు దేశమధ్యమున పట్టుటనము సలుపునప్పుడు గాంధీ టోపీలను పెట్టుకొనిరి అని బహుకార్యగారపు డాన్సిగారు తెప్పగా, మండలాధికారు లాయుక్తోగియులమీద చర్య దీసి కొనుచున్నారు (డిమాండు)

దెంటు ఖజానా... పోలీసుల గృహముల వైపు నడచెన ఎవ్వరో నొకడావీధిలో గాంధీటోపీతో ప్రవేశించుట నతడ గాంచెను. అట్టిటోపీని పెట్టుకొని ఆచ్చటికి గూడ దని ఆ కారి పలికెను. తత్క్షణమే ఇత డాటోపీని అధికారిచేతి కిచ్చి వేసి, మీ ఎవ్వముచ్చిట్లు చేతువచ్చునెను. ఇతనిఅంగీకారముతో అధికారి టోపీని కాలెను. ఇరువురు సహృదయులై ఉత్సాహవంతలై యుండిరి. నిజముగ జరిగిన విషయమిది. ఇరులు దీనినికరిచి ప విధములగ వ్రాయవచ్చును గాని, వా వ్రాతలందు యధార్థ ముండనేరదు.

* * *

అహమ్మదాబాదు పురపాలకసంఘము

అహమ్మదాబాదు, జూన్ 2:- ప్రభుత్వాధికారుల తక్కువ ప్రకారము అహమ్మదాబాదు మండల మందలి మునిసి పలు పాఠశాలలలో 1920, 1921, 1922 వ సంవత్సరములలో వరుసగ 6571, 6450, 2556 మంది విద్యార్థులు చదువుచుండిరి న గ ర ము లో డా క ర గిం పు లు మున్నగు నవి యరగరాదని నిషేధింతుము మండల దండ నాధికారి ప్రకటించిన లక్ష్య పోలీలు ట్టుమును డాటిపోయెననియు ప్రజాతాక సభ చేస్మితిను అనుమతిని వెల్లడించిరి

* * *

ఒక వకీలు పట్టాను తీసివేయుట

అహాబాదు, జూన్ 2:- అత్యేకతీరుమగు నుప న్యాయముల నొకరిన మీరటున్యాయవాది పండిత కాశీరాం ముక్తేరుగారు కాశ్యముగారి, కొంకికాలముగారి కోర్టులకు వెళ్ళవండ నేల నాజ్ఞాపించరాదో జెలుపవలసినదని ఆలహా బాదు హైకోర్టువారి అనికి వ్రాసిరి

* * *

నేటాలు భారతీయుల కాంగ్రెసు.

సిమ్లా, జూన్ 3:- నేటాలు భారతీయుల కాంగ్రెసు సంఘమువా రొక సామాన్యసభను సమావేశపరిచి (అ) పట్టణేతర భారతీయ రక్షకుల హక్కులను దీసివేయుటపై అనియు (ఆ) పట్టణములందలి భారతీయులకు నియోజకరాధికారమును తీసివేయుట వ్యాయముగానియు (ఇ) డర్బారు సగరమునందు భారతీయులకు ప్రత్యేక గూడెము ఉండరాదనియు తీర్మానములను చేసిరి. యూనియన్ గవర్నరు జనరల్ లిచర్యల సంగీకరించిన తరుమున భారతీయసంఘము నాశన మగునని సభాపాత తమ దృఢాభిప్రాయమును తెలియచ్చిరి.

కడలూరు చెలసాల

కడలూరు చెలసాలలో వైద్యశుల ఏర్పాటు ఎంత మాత్రము అనుకూలముగ లేదనియు, రాజకీయ నిర్బంధములందుచే బాధపడుచున్నారనియు ఆంధ్ర నుండివచ్చిన యొకరి వ్యాఖ్యానమునున్నది.

* * *

రాజమహేంద్రవరము

శ్రీయుతులు శ్రీనివాసయ్యగారు, సంతానముగార్లు

శ్రీయుతులు శ్రీనివాసయ్యగారు, కె. సంతానముగారును ఈ దినము మెయిలుబండిలో లక్ష్నోకు ప్రయాణమై వెళ్లుచున్నారు. వారిని కేసు రాజమహేంద్రవరపు రైల్వే స్టేషనువద్ద కలిసికొని సంభాషించిరి.

శ్రీనివాసయ్యగారు కాసుబ్రహ్మరమును గురించి ఈ విధముగా జెప్పిరి. ఖద్దర్ ప్రచారము ముఖ్యమైనదైనను, అసలెవలలో నెక్కుడు ఉత్పాదమును పురికొల్పబడుచు. కొద్దిదినములలో కాసుబ్రహ్మరమును గడంగవలయును. నామమాత్రము, సమిష్టి కాసుబ్రహ్మరము తేలుటయే మంచిదని తోచుచున్నది. వ్యక్తి కాసుబ్రహ్మరములో ప్రజలు జూపవలసినత్యాగ మధి ము. ఆ త్యాగమునకు దగిన ఫలము దక్కదు. సమిష్టి కాసుబ్రహ్మరములో వ్యక్తులకు వేర్వేరుగ అంత ఎక్కువత్యాగ మనవసరము. కొద్ది త్యాగములో విశేష ఫలము దక్కను. నేను ప్రతిపాదించు సమిష్టి కాసుబ్రహ్మరములో పన్నుల నెంబెట్టుట తేరు.

సంతానముగారు ఆయన తాను కడలూరు జయిలులో నుండి కొంతగా వచ్చితిమనియు, ఆంధ్రనాడు అందరు తేలుముగా మన్నారము, ముఖ్యముగా డాక్టరు నుబ్రహ్మయ్య, జోష్యుల రామచంద్రరావు, వెన్నెటి సత్యనారాయణ, నరసపేట కృష్ణరావుగార్లు చాల సురక్షితముగాను ఉత్పాదముగాను ఉన్నారనియు జెప్పిరి. డాక్టరు నుబ్రహ్మయ్యగారు సందేశమును జెప్పిరి. "కష్టపడిపనిచేసి, శ్రీ కృష్ణ జన్మస్థానమునకు రండు."

అనంతరము నాయకులు గోదావరిజిల్లా చాలంటీరు నే నాని అగు శ్రీయుత బాబును న్యాయవారాయణరావుగారిలో కరస్పెన్డెన్సు గావించినతోడనే, రైలు బయలుదేరిపోయెను.

రాజమండ్రి } స్వకీయ విలేఖరి.
3-6-22 }

సర్జాన్ వుడ్రోవును గౌరవించుట

కాశీ, శ్రీభారత ధ్యాయహామండలివారు కొన్ని కర్పరముల క్రింద 50 బాక్ వుడ్రోవుకాశీ తంత్రకాస్త్రమును ప్రసరించి విద్యాకాశము గల్గినవలెనే తంత్రభూషణునిదము నొసంగియుండిరి. మరల పూరిజగన్నాథదేవాలయములో గతమాసము 28 వ తేదీన ముక్తిమండపసభ పండితులు మరల తంత్రకాచస్త్రుని విరుదము నొసంగిరి. మహామహాపాధ్యాయ సదాశివ మిత్రగారు సంస్కృతముగా స్వాతంత్ర్యపుత్రమును సహస్రించిరి. అందులకు వుడ్రోవుగారు ప్రత్యుత్తరమిచ్చుచు గౌరవముచేయుచుండిరి తానే గాక యిందువలన తంత్రకాస్త్రము వాత్సల్యము అంగీకరింపబడుచున్నదని చెప్పెను. సభ వేదవిద్యాలయములో జరుపబడెను. ఆ సేతులు సభకువచ్చిరి. గోర్ధనమతాధిపులగు శ్రీశంకర మాధవానంద తీర్థస్వామిగారు అధ్యక్షత వహించిరి.

గుంటూరు, జాతీయవిద్యాపీఠపరీక్షలు.

ఈపరీక్షలకు జూన్ 15 వ తేదీవరకును దరఖాస్తు లంగీకరింపబడును.

యస్. యస్. యల్. సి. పరీక్షలకు హిస్టరీ, తెలుగు అను రి వున్నవి కలదు.

ఈకేంద్రీ పుస్తకముల చతురవలయును.

హిస్టరీ: ఇండియా-చువాన్యదీక్షాశకము.

ఇంగ్లాండు: ట్యూడరు హూ ఆర్టు పీరియాడ్లు.

తెలుగు: హరిశ్చంద్రోపాఖ్యానము.

కవుల సభలకు యే గవర్న మెంటు యూనివర్సిటీ న్యూఢైరంపిలవలెను పనికిరచ్చును.

ఇటుల జాతీయవిద్యాపీఠపరీక్షల విజ్ఞాపకము ప్రాయమున్నది.

చారిత్రాత్మక మగు విచారణ

కొన్ని విమర్శనములు

అందఱునందు ప్రకటింపబడు 'ఇండెను' పత్రిక మేమాసపు సంచికయందు, గాంధీ మహాత్ముని కేసు విచారణను సంబంధించిన వివరములు తెలుపుచు కొన్ని వ్యాసములు ప్రకటింపబడినవి ఈక్రింద ప్రకటింపబడిన మూడువ్యాసములు ఆపత్రిక నుండి గ్రహింపబడినవి.

విచారణను వివరించుచు శ్రీమతి మాన్యమేతాగా రీతి ది విధమున వ్రాయుచున్నారు:—

కేసు విచారణ జరుగుదినము ఉదయమున, నేను 50 మంది బా బాయి శ్రీలతో గాంధీ మహాత్ముని కారాగృహము నందు సందర్శించితిని. కారాగృహము కారాగృహములకన్నట్టి లేదు. ఇల్లువలె సుఖకముగ నుండెను. భారతదేశమునందున్న విందిన యీ మహాపురుషుడు ఒక చాపత్తె ఆ గది వధ్య కూర్చొని యుండెను. ఎదుట రాటు ముండెను. కొలసి గంటలలో విచారణ జరుగును. కాని భావపూరితమై తేజోవంత మగు ఆతని ముఖము దుఃఖముగలగాని చింతకలగాని విచారము చెందలేదు. మహాత్ముడు నవ్వుచుండెను. మాట్లాడుచుండెను స్వల్పవిషయముల గురించి అతిశైలవాదముతో అందరతో మాట్లాడు చుండెను. అయినను మహాత్ముని చుట్టు నున్న వారు అతివలె చింతలేక గంతోషముతో నుండ బాలుబోయిరి. కంట నడిపెట్టినవారు లేరు. కొందరు దుఃఖమును ఆపుకొన బాలుబోయిరి. భారతవారీకలుల భౌతిక దృవ్యమును గురించి కొన్నిమాటలు చెప్పవలయునని అందరు మహాత్ముని కోరిరి. మహాత్ముడు తన ఎదుటనున్న రాటుమును చూపి "వదుకుడు, వదుకుడు. వదుకుడు. ఖద్దరు ధరించుడు" అని సంభీరముగ పల్కెను. అడంబర రహితుడును, సాత్వికుడును, సత్యభావు డును ఆరు మహాత్మునిదలి మేము వెళ్లితిమి.

రాజకీయరంగమునండి మహాత్ముని తొలిగించిన యీ అంతోళనమును అణచివచ్చునని తలచుట ఒక గొప్పపాపము. ప్రపంచము కాంచిన జాతి ఆంధ్రకరుగు ప్రవాహము వంటిది. నాయకు లుండవచ్చును. ఉండకపోవచ్చును. జాతీయ జీవనము మాత్రము ప్రస హమునత అడ్డులేక పారుచుండును. గాంధీ మహాత్మునినంటి నిమగ్నమౌడుడు మహానాయకు డింతవరకు ఉద్భవించలేదు. మరల నుద్భవించడు.

తెరజారెను

మరియుకరు ఇట్లు వ్రాయుచున్నరు:—
ఒక గొప్పవార్తా పత్రిక గాంధీగారి నిర్వహణను "తెర జారెను" అను కీర్తి క్రింద ప్రకటింపెను. తనకు తెలియకయే తానొక గొప్ప సత్యమును ప్రకటించుచుండె నని యీవార్తా పత్రికా సంపాదకుడు గ్రహింపలేక పోయెను.

అవును—తెరజారెను! ప్రపంచమునందు దంతయు వ్యాపించిన సంస్థానాధీశులకు సామంతులకు, మిత్రులకు శత్రువులకు గల ఈపులు అంత మొండినవి. అనంతములగు రాజకీయ సాంఘిక మత సంబంధములగు చారిత్రాత్మకమగు దండయాత్రలయందలి కడపటింగము ముగిసినది.

నిజముగ తెరజారెనని! అడంబరము జయింపబడినది. అడం బరశాస్త్ర విజయముగాంచినది. అసత్యము నశించినది. సత్యము స్థాపింపబడినది. మాన్యత అంత మొండినది. పరిపూర్ణత వికసించినది. ద్వేషము అణగద్రొక్కబడినది. ప్రేమ జయము కాంచినది. ఈ విజయరంగమునై అక నిక జాగినది.

నాజరతునం దుద్భవించిన మహానుభావుడు ప్రేమపూరిత మగు తన సందేశమును ప్రపంచమునందు దంతయు వెదవల్లెను. శ్రీమతి నిజముగ పట్టలేదనియు, అతనిని అంగీకరించుటకు వీలు లేదనియు, ఆతని సందేశము ఆచరణ యోగ్యుని సిద్ధాంత మొనర్చుటకు చారిత్రాత్మక మగు నిదర్శనము కావలయునని సంకల్పయాత్మకమగు యీ ప్రపంచము కోరినది. మహాత్ముని జీవితము ప్రబలినిదర్శనము.

అపూర్వము

యస్. జి. కేమ్యు గార్లు వ్రాయుచున్నారు:—
సోకటినుకేసు విచారణ మొదలు నేటివరకు ఎన్ని యా విచారణలు జరిగినవి. గాంధీమహాత్ముని కేసువంటి కేసు

ఇంతవఱకు జరుగలేదు. తాను చెయవలసినదైన పని చేయమై నదని పట్టికు ప్రాసీక్యూటరు తలచెను. న్యాయమూర్తి సంపూర్ణ సానుభూతి ప్రకటింపెను. తనూపణకూడ కోరెను. ఇంక తైదీ ఎట్లుండెను? గంభీరముగ రాజకీయో నిశ్చింతమై యుండెను. కైదీ న్యాయమూర్తిను, పట్టికు ప్రాసీక్యూటరు న్యాయమూర్తి నిందితులును నున్నట్లు తోచెను. భావంతని యెదుట ఇండియా యందలిదిటిపు ప్రతిత్వమువారిపై కేవడిన కేసు విచారణ జరుగు చున్నట్లు తోచెను. మహాత్ముని అద్భుతవాత్సల్యమును తరతరములవారు భక్తిశ్రద్ధలతో చదివెదరు. అందలి హేతువాదము, భావగాంభీర్యము, ఆత్మస్థైర్యమును సగ్రత అద్వితీయములు నిరపమాన మగు వైద్యముతో బాంబాయి చారీచార దురంతముల బాధ్యను యీ మహానాయకుడు అంగీకరించెను. ఆసమయమున న్యాయస్థానమునందున్నవారు కన్నీరు కార్చిరి. మహాత్ముడు న్యాయస్థానము వదిలిపోవు చుండెను. గొప్ప జన సమూహము భవనము నెదుటచేరి 'మహాత్ము గంధీ కేయి' అని హర్షధ్వజాలాఘటకు ప్రయత్నించిరి. మహాత్ముడు సుజ్ఞ చేసెను. హర్షధ్వజము నిలిచిపోయెను.

మహాత్ముని నిర్వ ధముకల్ల చేతమునం దెట్టి సంచలనము కలుగలేదు. సంభీరమగు కాంతిము ప్రకటింపబడినది.

మహాత్ముడు బోధించిన అహింసతత్వమునకు ఫల మిదియని చెప్పవచ్చును. మహాత్మునిగొప్పపలుకుబడికి ఇది యొక ప్రబల నిదర్శనము. ఈ నిర్వధముకల్ల మహాత్ముని అచచరుల నిశ్చిప్తికృతైరి. కతులకాపలేని పశువులవలె అధిక శిలెని నేపకు లవలె వీరున్నారు. ఎల్లకాలము ఇల్లుండవనియు ముందో వె నతో అల్లరులు జరుగునని కొందరు అభి ప్రాయపడుచున్నారు ఏలయున మహాత్ముడు నిర్బంధింపబడినను అతనిభావములు నిర్బంధింపబడలేదు. సత్యమును నిర్బంధించుటకు వీలులేదు. నాయకుని నిర్బంధించుటచే అసహాయోద్యమము నెరిపదు. ప్రజలయందీ భావములు చక్కగ నాటుకొనినవి. శిశ్రుకాలములో తనశిక్ష ముగియఁమునుచే గాంధీమహాత్ముడు తిరుగ రాకలడు! విషమ పరిత్యంను కృతార్థమై భారతీయులకు తిరుగ నాయకుడు కాకలడు! కావున రెండు పక్షములవారికిని అన్యోన్యము క్షిమా భావము అభిప్రది చెందించుటకు సుహృదయలు పాలుపడ వలెను. భారతదేశపు భావి దౌస్థ్యముకొరకు పాలుపడుటకు అందరు దృఢసంకల్పము కావలెను.

పూర్తిగ పంజాబుతో కలిపివేయవలెనని దేగా ఇస్కాల్ భాక్ లోకల్లాజడ్డిగనుండి పించనబుచ్చుకొన్న రాజబలిత హత దత్తుగారు నిర్భీతగ సరివాద్దుః మిటివారిఎదుట సాత్విమిచ్చెను.

మహాంతు నాకాయణవాసుగారిని ప్రత్యేకతరగతి బండిగ జూతుట లేదనియు ఇతర బండిలతో తయారుకు సరిపడక పోవుటచే వైషమ్యములు చెగగండ ఆయనను ప్రత్యేకముగ యూపియను వాడ్లలో నుంచితమనియు అంతకంటే వేరొందుకాదని ప్రభుత్వమువారు ప్రకటింపిరి.

1922 ఏప్రిలు 25 తేదీని ప్రకటింపబడిన రాయలు వారంటు రూబ్బుగానున్న 37 మరాలు ప్రకారము అంగీకరింపబడు ఉపకారవేతనము, సభిన్యధితేయబడిన జీతములు పింఛను బుచ్చుకొన్న ఉద్యోగస్థులకు ఇండియాలోగాని యువైటైడ్ కింగ్డంలోగాని ఆదాయపుపన్ను వేయబడదు. 3 వ రూలుక్రింద వచ్చు విషయములకు ఇది ప్రసరించదని తెలియుచున్నది.

డిప్యూటీ కెయిలరును చంపబోవుట

అలహాబాదు, జూన్ 4.—శుక్రవారమునాడు కెయిని తెంట్లుల కెయిలులో డిప్యూటీ కెయిలులు టి. ఎన్. పోర్లా ముగారిని కైది ఒకడు చచ్చునట్లు కొట్టెను. తైదీ పనిచేయుచున్న కర్మాగారములో పోర్లాగారు కనిపెట్టి జూచుచుండిరి. అప్పుడు ఆకస్మికముగ అత్తైదిక తిలినోదానినెల్లి వానితో ఆయనకు మూడుశాలుగు గాయములను కలుగజేసెను. ముక్కలైగి పోయినదేయే జెప్పవచ్చును. పోర్లాగారు సివిలు అఫ్ఫైలెకి గొంపోబడిరి.

కృతజ్ఞత:—ధన్యంకరి అశ్రమమువారిచే మాకార్యా లయమునకు నియ్యనార్థము పంపబడిక సుఖపదాయినీ లేవ్యా మును సాంపిలు అండుకొన్నారము. ఈలేవ్యాము సమస్తములగు మాత్రోపములను శుక్లతోపములను పోగొట్టి కత్తును శుభ్ర పఱచి దేవామును లేజన్యంతముగా చేయబారయియున్నది. నెల ఒక బాటలు రు 5-0-0 డొంగధము వలసినవారు ధన్యంతరిత్యశ మును వారికి 1981 వైకాప్స్లోడ్డు (ప్రివీకే) మద్రాసునకు వ్రాసిన లభించును.

సోమవారము

బిషినచంద్రపాలుగారు

$$\text{---}:\text{C}::\text{O}::\text{C}:\text{---}$$

కాని, ఇయ్యది పూర్వపు వంగజాతీయవాదులను సంత్సరింపజేసిన దని, పాలుగారు విశ్వసించుచున్నారు. ఇప్పుడు ఇంగ్లండునందు అమలులో నున్న ప్రభుత్వవిధానము, పైతరగతులవారు కలిగి తరగతులవారిని కొల్లగొట్టుటకు మాత్రమే యక్కరకువచ్చుచున్నది. పైతరగతులవారిని కలిగి తరగతులవారిని పోరాటము జరుగుచున్నది.

వంగదేశ విభజన సమయమునందు, ప్రాచ్యముగాంచిన వంగజాతీయత దేశమునందంతటను నూతనాశయములను, నూతన దృక్పథమును గలుగజేసెనటకు సందేయములేదు. కేవలము రాజకీయరంగమునందేగాక, ఇతరరంగములందుగూడ జాతీయభివృద్ధి కెందినగాని ప్రయోజనముండనభావము, ఈ యుద్యమముమూలమున జనించెను. భైక్షుకస్మృతికన్న స్వోక్తిమూలముననే జాతీయమోక్షమును సాధింపవచ్చునను భావము యీ యుద్యమమునకు ఫలితమని ఎంచవచ్చును. స్వదేశీజాతీయవిద్య, స్వరాజ్యములను, ఈయుద్యమము బాధించెను. దీనివలన, వంగదేశమునందు సాహిత్యమునందేమి, కళలయందేమి, క్రొత్తకదలిక గలిగెను. వంగదేశప్రతిభ విస్తరించెను. నేటికిని జాతీయసంచలనమునందు వంగదేశము అగ్రస్థానము వహించుచున్నది. వంగదేశపురులు పలువురు

పాశ్చాత్యజాతీయతను కాందియే రప్పీగ్రుని వంటి మహాశివి జాతీయతను నిరసించి, విశ్వమానవ భావమును కొనియాడెను. జాతీయ భావము వలననే సర్వానర్థములును చేరారుచున్నవని భావించెను. పాశ్చాత్యులపై గలిగిన విముఖభావమువలననే, ప్రస్తుత జాతీయోద్యమముపట్ల గూడ విముఖత గనుబట్టెను. రప్పీగ్రుని విశ్వభారతి, విశ్వమానవాదర్థముచే ప్రేరిత మగుచున్నది. కాని ప్రస్తుత జాతీయోద్యమముయ పాశ్చాత్య జాతీయోద్యమముతో పోల్చినలనుపడదు. పాశ్చాత్య జాతీయోద్యమమునకు కళంకము దెచ్చిన ద్వేషభావము, ప్రస్తుతోద్యమమునకు ఆధారభూతము గాదు. ద్వేషభావ వివర్జితమగు జాతీయత్వ ఆవలంబయియును. జాతీయత నాధారపరచికోల్పోని విశ్వమానవభావము త్రాడు లేని బొంగరమువలె ముండును. జాతీయత లోపభూయిష్ట మని తలచి వానిని అసలే విడనాడుటచే, మానవస్థాన మసలే తప్పిపోవును. వంగజాతీయోద్యమమునకు, పాశ్చాత్యజాతీయోద్యమపు లోపములు వెన్నంటెను. సాత్యభివృద్ధి కీయుద్యమము పాటుబడినను, స్వశక్తికి ప్రాముఖ్య మొసగినను, తా నుపయోగింపవలసిన సాధనల మంచి చెడుగులగూర్చి యంతగ విచారించి

ముండలేదు. ఇంగ్లీషువారియొడద్యమును పెంపు చేయుట కిది ఎడమిచ్చెను. హింసాసాధనలనుప యోగించుట కవకాశ మొసగెను. వంగదేశము అరాజకులకు తావలమయ్యెను. స్వాతంత్ర్యసిద్ధికి స్వయాంత్రాపలంబన మవసరమను భావ మాకాల మున వ్యాపింపలేదు. పాశ్చాత్య దేశములందు కలెనే, ఆదర్శము మంచిదయినచో సాధనము లెట్టి కయినను సరియేయను భిప్రాయము ప్రబలెను. ఆకాలమున జాతీయభావముచే ప్రేరేతులయిన వారు విదేశములకు వెడలి యీభావములనే మది చుంచుకొని, పాశ్చాత్య సాధనలను పరీక్షించు మండిరి. అప్పటికిని ఇప్పటికిని భేద మెంతయో గలదు. కేవల ఆదర్శసిద్ధితో సంతృప్తి జెందక ప్రస్తుత జాతీయోద్యమము సాధనలనుగూడ పరిశీలన మని భావించుచున్నది. ఎట్టిలాభముకొర కున్న సత్యహింసాసాధనములను విడనాడజనదని, తాసింపుచున్నది. సత్య, అహింసా సాధనములందు సర్వధర్మములును ఇమిడియున్నవి. ఈధర్మములకు భంగములిగించెడి సాధనలను వేదని నవలంబింప రాదని ప్రస్తుతోద్యమాశయము. ఈధర్మములకు అనుకూలమగు సాధనలనుమాత్రమే, ప్రస్తుతో ద్యమము నిరూపించినది.

ఇందునుబట్టి ప్రస్తుతోద్యమము కేవలము విహికలాభములనే ఆశించుచున్నదనియు, ఆధ్యాత్మికరంగము నది సమీపించుటలేదనియు భావించుట ప్రమాదభూయిష్ఠము. హైందవజాతీయాత్మ ఆముష్మికరంగము నధిసించియుండును. ఈ సత్య మును వంగజాతీయోద్యమము బుద్ధిసూక్ష్మతవలన గ్రహించియుండును. కాని ప్రస్తుతోద్యమము సాధన బలిమిచే, దానిని అనుభవములోనికి దెచ్చుచున్నది. ప్రపంచమున కందుచే నిది మార్గదర్శక మగు చున్నది. సత్యమునకును అహింసకును ప్రేమయే ఫలి తము. ప్రస్తుతోద్యమము ప్రేమపూరిత మగుటచే, పరులను ద్వేషించుటలేదు. ప్రేమసాధనమువలన దేశమునందు అంతరంగికి సంయోగమును బలపరుచు చున్నది. హిందువులకును, మహమ్మదీయులకును తదితర సంఘములకును, హృదయసంయోగము గుడుచ్చుచున్నది. వెనుకటియుద్యమము ఇట్టిసంయో గమును కుదుర్చలేకపోయెను. హిందువులకును, మహమ్మదీయులకును ఆకాలమున మరింత ఎడబాటు గలిగెను. అప్పటి జాతీయతత్వమును, జాతీయమత మును, జాతీయచిహ్నములును, హిందువుల ప్రాబ ల్యముకొర ముద్దేశింపబడెనని, మహమ్మదీయులు అపోహపడిరి. హిందువుల మహమ్మదీయులమధ్య, శ్రీప్రకలహము లుడయించెను. ఈకలహములు, అధికార పక్షమువారికి మరింత సందిచ్చెను. మిత్ర భేదము కలిగించి, స్వప్రయోజనమును సాధించు కొనుటకు వారికి అనుకూలావకాశము గలిగెను. ఇట్టిస్థితియంతయు ఇప్పుడు మారిపోయెను. మహమ్మదీయుల కాపద సంభవించినపుడు, హిందువులు వారికి సాయము జేసియుండిరి. ఆకారణముచే స్వరాజ్యసిద్ధికి హిందువులలో కలసి పాటుబడుటకు మహమ్మదీయులు వాగ్దానము జేసిరి. కిలాఫాత్ ప్రశ్న పరిష్కార మయినను, హిందువుల నుండి మహమ్మదీయులు విడిపోవరు. క్రైస్తవులు గూడ జాతీయోద్యమమున కభిముఖు లగుచున్నారు. త్యాగమునందు ఏర్పడెడి సంయోగము చిరస్థాయియై యుండును. స్వార్థముచే ప్రేరేపింప బడెడి సంయోగము చిరకాలము నిలువనేరదు. హిందూదేశమునూ దివుడు త్యాగధర్మము పరి పక్వము గాంచుచున్నది. దీని మూలమున వృద్ధి జెందెడి జాత్యైక్యత నాశనము జెందదు.

వెనుకటి యుద్యమమునందు, స్వార్థచింత బల ముగ నుండెను. వంగదేశమును ఇతర రాష్ట్రముల

యభివృద్ధికొరకు అర్పణజేసి యుండలేదు. తన రాష్ట్రము దాటి ఆతనిదృష్టి బయటకు విశేషముగ ప్రసరింపలేదు. ఇతర రాష్ట్రములవారి కష్టములను ఆతడు తనకష్టములుగ భావించలేదు. అఖిలభారత దృష్టి వానికి గలుగలేదు. వంగదేశమునందు జనించిన జాతీయభావపు వైశాల్యము, బిహారంద్రాపాలు గారు దెలిపివేయుట ఇతర రాష్ట్రములలో గనుపింపని యెడల, ఆలోచనము వంగజాతీయోద్యమమునకే ఆసోపింపవలసి యుండును. ప్రస్తుతోద్యమము అన్నిరాష్ట్రములలోను వ్యాపించినది. ప్రపంచము నంతనుగూడ దానియంతట యదియే ఆకర్షించు చున్నది. వెనుకటి జాతీయోద్యమము స్వోక్తిని గుర్తించినను విదేశములసహాయము నపేక్షించెను. ఇప్పు డట్టియక్షేప లేదు. ప్రస్తుతోద్యమమునకు భారతీయుల సామర్థ్యము పై గాఢవిశ్వాసము గలదు. ఇప్పటియుద్యమమునకును అప్పటియుద్యమ మునకును దృష్టిపథమునందు భేద మెంతయేని గలదు. స్వరాజ్యసాధనములలో ఇప్పటికిని అప్పటి కిని పోల్చియున్నను, ప్రస్తుతోద్యమము స్వధర్మ మున కనుగుణముగ నున్నది. జాతీయ పునరుద్ధారణమునకే గాక, ప్రపంచపునర్నిర్మాణమునకు గూడ నిది యక్కరకు వచ్చుచున్నది. విహికలాభ మును మాత్రమే గాక, ఆముష్మికప్రయోజన మునుగూడ ఇది సాధించుచున్నది. హైందవజాతీ యాత్మ పరిస్ఫుట మగుచున్నది. అయ్యది మానవ కోటి నాకర్షించుచున్నది. హిందూదేశము ప్రపంచ మున గురువీత ములకరింప నున్నది. ఇట్టి మహిమా న్నరపదవికి దేశమును కొనిపోవుచున్న ప్రస్తుత జాతీ యోద్యమము, వెనుకటి యుద్యమమున కన్న విన్నయని చెప్పుట కేలాటిసందియము లేదు. ఇంత మాత్రముచే వంగియోద్యమమును మేము చులకన జేయుటలేదు. అయ్యది గావించిన ప్రబోధమునకు దేశ మెన్నడును కృతజ్ఞతజూపును. కాని ఆ యుద్య మపు లోపములు అనుభవమువలన పిమ్మట వెల్లడి యయినవి. వీనిని దాటి దేశమును సుంక్షీతముగ గమ్యస్థానము జేసేగల్గు మార్గములను ప్రస్తుతోద్య మ మవలంబించుచున్నది. ఇప్పటి యుద్యమము వెను కటి యుద్యమపుపరిణామ మని ఎంచవలయును. ఈ పరిణామమునుండి వెనుకకు మరలుటకు వీలులేదు. దేశము తలక్రియమును జేరక తప్పదు. భారత వర్షపు విముక్తి, ప్రపంచ విముక్తికి సాధనభూత మగును. ఇందులకు లోడ్డుమహా రెల్లరును ధన్యులు.

నిర్బంధానంతరము

గాంధీమహాత్ముని నిర్బంధమున కనంతరము, కాంగ్రెసుపక్షమునకు మరింత బలము చేకూరెనని, మాండ్లెస్టరు గాడ్డయనుపత్రికకు బొంబాయివిశేష కుడు ప్రాసీయుండెను. దూరదృష్టితో పరిశీలించు లను పరిశీలించెడివారి కీసంగతి నిజమని గోచరించు ను. వితవాడపక్షపునాయకులు కొందరు, నిర్మాణ కార్యక్రమమునకై పనిజేయుట జూడ అన్నిపక్ష ములవారిని కాంగ్రెసు తనవంకకు ఆకర్షించుచున్న దనుటకు సాదియములేదు. మహాత్ముని నిర్బంధ మునకు పిమ్మట, దేశములో వ్యాపించిన ఉద్రేక రాహిత్యమును, పశాంతవాతావరణమును, జాతీ యోద్యమమునకు విజయచిహ్నము లనుటకు సంది యము లేదు. నిర్మాణకార్యక్రమమును పూర్తి జేయుటకు, గాంధీమహాత్మునిసతి గుజరాతునందు కప్పపడి పనిజేయుచున్నదని వార్తలు దెలుపు చున్నవి. అన్నిరాష్ట్రములలోను ఇట్టి కార్యోత్సాహమే ప్రబలుచున్నది. ఈలేరుణమున నాయకులు కొందరు నిర్బంధమునుండి వెలుపలకు వచ్చుచున్నా

రు. పండితి మోతీలాల్ నెహ్రూగారు ఈ నెల 8-వ తేదిన విడుదల యయ్యెదరు. ప్రోక్సు గారు విడుదల యురి. చిత్తరంజన దాసుగారి కుమారు లగు చిరరంజనదాసుగారు కారాగృహ విముక్తు లయిరి. ఇంకను మరొకొందరు విడుదల యగుచున్నారు. గంగాధర రావు దేశపాండిగారు, కార్యక్షేత్రమున బ్రవేశించిరి. నాయకుల నిర్బం ధమువలన, ఉద్యమమునకు నష్టము గలుగుటకు మారుగ ప్రోత్సాహ మధికముగ గలిగెను. విషద లయయిన నాయకులు, మరల జాతీయోద్యమ వ్యాప్తికి కృషి సలిపి, మహాత్ముని సంకల్పమును త్వలో నీడేర్చెద రనుట తధ్యము.

స్థానికవార్తలు

దివాణబహదూరు పి. కేశవపిల్లెగారు:—పిత జూను 2 వ తేదీని యన్. యస్. మాడిదోనియూ అనాథా శై మార్గల్లో బహుజేరినయూ బొంబాయిలో 16 వ తేదీని ఓడిత 7వ రనియు, ఒక విలేఖరుడు దెల్పుచున్నాడు.

శ్రీ పుండరీక వరదసభ:—వై శభవారి అధ్యక్షత క్రింద చిన్నపల్లెణము గోవిందస్వామియని వీధి 62 వ నెంబరు పున్నది రామయ్యశెట్టి గురుసామశెట్టి ఆ డు కంచెనీవారి కార్యాలయ భవనమునందు కీర్తి కేఫులగుపండిత టి. లక్ష్మణారాధ్య లవ. శిష్యులగు బహుశ్రీ బృహద్రామయ్యలల్ల నగుపరమరామా యణకథాః శిష్యుడలి విం ధాధమున కథను 6-8-22 మంగళ వారమురాత్రి 8 1/2 ఘ.టలకు వారికి ధాకాలక్షేపరూపముగా జరుపబడును. భక్తవరులందరును విచ్చేరుకొనిరటలు.

శ్రీమతి జయలక్ష్మి భాగవతర:—తిరు వనంతపురము ండి ఒక శిష్యుడు డెల్లు ప్రాముచున్నాడు:— శ్రీ. గంగా ప్రవృత్తాలగు శ్రీచుతిజయలక్ష్మిఅయ్యగారు తరు వసంతపు-ములో వ్యాసుమూర్తులగు కే. జి. కేశవయ్యగారి గృహమున వారికి ధాకాలక్షేపము గావించిరి. వ్యాసుమూర్తు లా యమకు భాగవతర ఆనబడుదునునొందరి. వారికి ధాక్రొణప తూహలులు ఈయపు వారికి ధాకాలక్షేపమును విశిష్టవలెనని వారు వెల్లెరి.

ప్రీతి కేను అన్నదానసమాజము:—ఈసమాజ యామూల్యమున మే 20 వ తేదీని ఒక అసాధ మి.రునికే 25 మందియు, 21 వ తేదీని టి. యస్. శ్రీనివాస పిల్లెగారచే 100 మందియు 23 వ తేదీని పి. గంగస్వామి టిగారచే 50 మందియు, 25 వ తేదీని డి. నాథామణి వల్లిగారచే 25 మంి యు, కందసామి చట్టియూరుచే 50 మందియు, 26 వ తేదీని వెంకట సుబ్బయ్య చట్టిచే 100 మందియు, 2 వ తేదీని అప్పా స్వామి, పొన్నుస్వామి చట్టిగారచే 25, 25 మ దియు, 28 వ తేదీని సమాజమువారిచే 5 మందియు, 29వ తేదీని కుందరం అయ్యగారిచే 25 మందియు, వి. యం. రామస్వామి మొద లయ్యగారిచే 25 మందియు, 30 వ తేదీని కోట స్పృహపు చట్టి యూరు, అప్పాచోర్లి ముదిల్యూరుగారుచే 25. మందియు లి డిలు వృష్టాన్న మొంంబడిరి.

రాబుపుదానము:—శ్రీయూత యస్. కృష్ణస్వా మహ్యగారు (2/9/30ంబు చెట్టి వీధి మద్రాసు.) మదరాసు మహాత్మా గాంధీ స్పిన్నింగు అందు వీరింగు ప్రేమాలునకు విచ్చేసి యచ్చట జరుగుచున్న సహలకు సంతసించి రాజుము నొకదానిని నక్కలు:కు విరాళముగా నొసగిరి. వారికి మృత్యు తాతావూర్వకవందనము లర్పించుచు జీతధర్మము వారిమార్గమున ననుసరించి ప్రేమాలునకు రాట్నముగ్గురుల విరాళము లొసగి మాకు తొడ్పడగలంబులకు ప్రార్థించుచున్నాను. నిన్నటి యంద తుము వైస్కూలు విద్యార్థులు ఉపాధ్యాయులు కుమారు 20 మంది జాతీయగీతులను పాడుచు తిరాగిక్కి, టి యందు మధ్యాహ్నము 3 గంటలకరకు భిక్షన విక్రయించిరి. ప్రతి అది కార మీ విధముగ భిక్షన ప్రచారము చేయుదురు. గంటి నూ ర్గవారాయణకాశ్రీ.

విదేశ వార్తలు

అయిరిషు సమస్య

బ్రిటిషు ప్రశ్నలు

అయిరిషు ప్రశ్నలకు సంస్కృత్యముగ నుండుట లండను, జూన్ 2:—బ్రిటిషు ప్రభుత్వము వారు అయిరిషు ప్రశ్నలను ఆగ్రహము లక్షింపిరి. ఈ ప్రశ్నలే అయిరిషు వారికి అంత్యశ్లేఖగా నుండునని. ఈ ప్రశ్నలు గ్రీకుల గాఢి గురువాము సాయంతన మందజేయబడెను. గ్రీకుల గారు నిన్న సాయంతనము బ్రిటిషు వారికి ప్రత్యుత్తరము పంపిరి. విరిషువారి సమాధానము సంస్కృత్యముగ నుండనియెడల నవలంబి. పరిశీలన జరగను ననిచి మంత్రిగారు వారు నిన్న నుదయము సమావేశమై చర్చించిరి. సాయంతనము గావచ్చును. గ్రీకుల గారికి ఇంకను ప్రత్యుత్తరముగా లేదు. అంతట గ్రీకుల గారి బలవంతము కార్యదర్శులను బరుగెత్తించిరి.

అసాధారణ సభ

ఇంకలలో టేబిల్ సాహిత్యము వర్తకులందరను అసాధారణతక్షణ సమావేశమున కాహ్వానింపబడిరి. మంత్రిగారు వారు 7 o'clock వ్యాసమే ప్రభుత్వమును స్థిరపరచుటకు నిర్ణయము తీసుకొనినట్లు సమావేశమైరి.

విషమస్థితి కలదు

విషమ సమాధాన మొసకరకు వేచియున్నను ఇంకను చేరలేదు. 8 గంటలు దాటెను. అప్పుడు అయిరిషు ప్రభుత్వమును పట్టుకొని వార్తాపాఠులు లభించిరి. విషమ ప్రత్యుత్తరము సమాధాన కరముగ నుండెను. ఇది విషమస్థితిని తీర్చివేసినది యొకమంత్రి బహిరంగముగ నుడివెను. తరువాత మంత్రి లందరును విచారము దక్కిన ముఖకాంతులతో గృహములకు జరిరి.

అలగ్యమునకు కారణము

విరిషువారు ప్రత్యుత్తరమును పంపుటకు గాను గ్రీకుల గారు డెల్లీనుండిలి కొల్లిస్ గారితో టేబిల్ సాహిత్యము సంతకము చేసిరి. అందుచే సంతకము లగ్యమయెను.

బ్రిటిషు మంత్రిగారు వారు గ్రీకుల గారి ప్రత్యుత్తరమును గూడ రాత్రి చర్చించిరి. తరువాత లాయరు జార్జి గారు గ్రీకుల కరిగిరి. అయిరిషు ప్రతిభలు డెల్లీను కరిగిరి. వీరు తిరిగి రాబోవువారము లండనునకు వచ్చెదరు. అప్పుడు తిరిగి రాయబారులు సాగింపబడును. గ్రీకుల గారి నొక విశేషము ప్రశ్నింపగా పరిశీలకు లభి వర్తమానమును బట్టినది దానినికను నుడువగా లగ్య ప్రత్యుత్తర మిచ్చెను.

తాత్కాలిక ప్రభుత్వము

లండను, జూన్ 2:—తాత్కాలిక ప్రభుత్వమువారు కొల్లిస్ గారి యాజమాన్యమున నీ దినమున లండనునందు సమావేశమైరి.

విరిషు యెన్నికలందు కొయలిమనుషులవారు 125 గురు అభ్యర్థులను నియోజించిరి. వీరిలో 59 మంది ప్రజాస్వామ్యవేత్తలువారును 66 గురు సంధి యొడంబడికపక్షము వారును నుందురు. వీరిలో కల్లు రైతుగురు దప్ప మిగిలిన వారందరును డ్రైవులు ఈ రానునందు కల్లులుగా నున్న వారే. వీరుగాక నింక పది పండ్లెండుమంది స్వతంత్రముగ పోటీ చేయుదురు.

ఇంజనీయరులకు వివాదము

సమాధానము కుదురుట

లండను, జూన్ 2:—ఇంజనీరులకు పనివారలకును యజమానులకును సమాధానము కుదిరెను. రాబోవువారమునండియు పని సాగింపబడును. అప్పటిమేటకు ఇంజనీయరులకు యూనియనువారికి మూత్ర మిండుతో సంబంధము లేదు.

హైకోర్టువారు బాటమిగారిని జామీనుపై వదలుటకు నిరాకరించిరి.

కీ. శే. సర్ జె. డి. రిసుగారు

లండను జూన్ 2:—సర్. జె. డి. రిసుగారు మరణించిరి. వీరు నిన్న తృతీయముగ ఆరోగ్యముగ నుండిరి. నిన్న వీరు రెండుకొండల మీదనుండి పాల్గొనిరి. గ్లాస్టోయం వ్యాధికి నీవారి సమావేశమునందు పాల్గొని టుకుగాను ప్రయాణమై చతురంగదగా చార్లరుక్లిల్ల సమీపమున ఎక్స్ప్రెసు రైలుబండి నుండి క్రిందపడిరి. వీరు వైద్యులయందు మరణించిరి. పదేనవవయసు కల పరిధిలోయే నని యెంచుచున్నారు.

పరాసు విదేశాంగవిధానము

చేబరునందు సంచలనము

పారిసు, జూన్ 2:—పరాసు చేబరునందు విదేశాంగ విధానముపై చచ్చ జరిగెను. ప్రభుత్వమువారు కన్యాయెడల నవలంబించుచున్న విధానమును గురించి కన్యాయెడల సో మల్లియును ప్రతిపక్షమువారిని నిలదీసిరి. అందువేనా ప్రతిపక్షము వీరిని తిరిగి ఢిక్కరించిరి. రన్వారిషయము చర్చించునపుడు పోటీ కాభిమానులు మిన్నముట్టెను. అయ్యేదేశమునందు కన్యాయెడల సో మల్లియును ప్రభుత్వమువారివైకి ముప్పిళాతములజూపుదుమికిరి. ఇంతలో పరిచారకులువచ్చి వారి వాదనలను వచ్చెను. చేబరు అధ్యక్షులు వెట్టెగల్లంతు ధన్య అంతటితో సభ వాసివేయవలసి వచ్చెను. ఆ సమయమున వెలుపల వెద్దతుపాను సాగుచుండెను.

చే బరువారు ప్రభుత్వమువారి విదేశాంగవిధానము నంగీకరించుచు తీర్మానము వామోదించిరి. ఇందులకు 484 అనుకూలముగను 100 ప్రతికూలముగను సమ్మతుల నిచ్చిరి.

చేబరునందు విదేశాంగవిధానమును గురించి ప్రశ్నలకు ప్రత్యుత్తరమిచ్చుచు పాయింట్ గా రిట్లు తెలిపిరి బ్రిటిషు వారి యొకటి వ్యాపారము తగ్గుటకు యాదృశమేకరణము సంగ్రామసమయమున బ్రిటిషుపరిశ్రమలకు పోటీదర్లగు అధినివేశ పరిశ్రమ లభి వర్ధిల్లికొనెను. సంగ్రామము తరువాత బ్రిటిషు వారు అధిక కష్టములందును, అపకృష్ట పదార్థములందును కొన్ని పోరబాటుల నొచ్చిరి.

చైరా పరిస్థితులు

అధ్యక్షుని రాజీనామా

పునైపుగారి ప్రయత్నములు

పారిసు, జూన్ 2:—పునైపుగారు ప్రాత పార్లమెంటును తిరిగి సమావేశపరచు యత్నముచేసెను. ఈ ప్రాత పార్లమెంటు 1917 సం॥ న తొలగింపబడినది. పునైపుగారి ఈ ప్రయత్నము మూలమున ప్రస్తుత ప్రజాస్వామ్యవ్యవస్థకుడు చుషి ఛాంగుగారు తమపదవికి రాజీనామా నిచ్చిరి. ప్రాత పార్లమెంటు కాలమున అధ్యక్షుడుగ నున్న లియన్ పాంగుగారు తిరిగి అధికారమునకు రావచ్చును. పునైపుగారి టీవల జరిగిన పోరాటములకు చుషి ఛాంగుగారే కారణ మని నుడివెను.

పునైపుగారు చాంగుటోలనుగారివైకి సేనల నడుపుచుండెను వస్త్రావ్యయము వశపరచుకొనుటకు పునైపుగారు యత్నముచేసెను.

ఫాసిస్టల ఆందోళనము

రోము జూన్ 2:—మంత్రిగారు వారి దినమున దేశమునందలి పరిస్థితులను చర్చించిరి. పాక్టాగారు బొలొనా యందలి పరిస్థితులను గురించి తెలుపుచు ప్రభుత్వమువారు జాగ్రూకతతో మెలగెదరనియు జాగ్రూకము సంభవించినయెడల నణచివే సెదరనియు ప్రకటించెను. మంత్రిగారు వారు ప్రధానమంత్రియొక్క విధానము వామోదించిరి.

బోలొనాలోని ఫాసిస్టులు తమ నాయకుల యుత్తరువుల ననుసరించి ఆందోళనము వాసిరి.

ఇటీవల వయస్సు తక్కువయిన కారణముచే అపివేయబడిన 18 గురు సభ్యులలో 5 గురుకు చేబరునందు ప్రవేశంప ననుమతించిరి. వీరికి ఇటీవల 30 వత్సరములు నిండుటయే దీనికి కారణము. మరియొక ప్రతినిధికి కొలది కాలములోనే 30 వత్సరములు నిండును. మిగిలిన 7 గురి యెన్నికలను కట్టచేయబడెను.

ఇంచీకేపు ప్రభు నిశ్చయము

లండను, జూన్ 2:—ఇంచీకేపు ప్రభువుగారు ఆమెరికానుండి తిరిగి వచ్చినతరువాత “డండి చాంబరు” వారు వారికి విందొంగిరి. ఆ సమయమున ప్రభువు గారు ప్రసంగించుచు “డండి”కిని భారతదేశమునకును చాల సంబంధముగలదని గొడ్డిను సంఘమున దాను గడించిన అనభవమును వినియోగించి భారత అధిక కష్టపరమందు గొన్ని మార్పులను గావించుటకు యుంటి ననియు నుడివెను. ఈ ప్రయత్నములు సఫలములగునో కావో దై వాధీనము. భారతదేశమునకును, ప్రజలకును, వర్తకమునకును అభివృద్ధికరము లగు మార్పులను గావించు దృఢ నిశ్చయముతో జనుచుంటి నని వారు తెలిపిరి.

లాయడుజాగిగారి చర్య

డెల్లీ ప్రభువు గారి ఖండము.

లండను, మే 30:—డెల్లీ ప్రభువు గారు లండనునందు న్యసంప్రమ లాయడుజాగిగారు స్వయముగా అన్ని ఖండములను హాజరుగట్టు ఖండించెను. ఆయన విదేశీవ్యవహారములను విదేశాంగశాఖవారికి వదిలివేయునటెను.

పరాసువారి విధానమునందు ఆస్తిగతముముందు. జర్మనీ యొత్తికచ్చియెడల ఆమెరికా ఇంగ్లండులు పరాసువారికి సహాయమున రైదమును యొడంబడియందు ఆమెరికావారు పాల్గొన నిరాకరించిరి. అట్టియెడ అంగ్లపరాసు యొడంబడిక యెట్లుండును? ఆమెరికావారు బాధ్యత వహించకుండగ సలహాలను మాత్ర మిచ్చుటకు చాల సంతోషముతో నంగీకరించెదరు.

జర్మనీ వ్యవహారములను అంగ్ల పరాసు దేశములమూత్రమే నడుపుచు వని వీరు నుడిపిరి. (సి లో ను ట్రైబ్యున్) “బ్లై మైన్” నౌకయందలి పనివారందరును ట్రైబ్ కిరి. వీరు రెండు పక్షములను రెండు రాత్రులను భగ్నమైకను పట్టుకొని సముద్రమునందు తేలియుండిరి.

సార్వభౌమ జన్మదిన గౌరవ విరుదములు

లండను, జూన్ 2:—సార్వభౌమ జన్మదిన గౌరవ విరుదములలో నీక్రిందివారికి ప్రభు విరుదము లియబడెను. సర్ రాబర్టు వాడ్లను బార్నిక్లె, సర్ జోసెఫ్ బెంజమిన్ రాబిన్సన్ సర్ విలియం వెట్టి, సర్. సాన్యాయేలు జేమ్సువారిగు, అర్చి బాల్లు విలియమ్స్ గారు రెప్రెసెంటేటు కలనల్. ఎల్. సి. యెం. యెస్. ఆమెరి, వెస్టీ విల్సన్ గార్లకు ప్రీవీ కాన్సిలరుపదవు లీయబడెను. ఇంకను పదనైరుచుండికి బాహునెటు విరుదము లీయబడెను. అందు రాబర్టుజేమ్సు బ్లాకు (నక్సెంట్లెలు బ్యాంకుఆఫ్ ఇండియా అధ్యక్షుడు) హిల్టరు బ్రాండు హార్ముకర్లు, హార్ముల్లి సిఎడ్జి, సర్ బ్రెస్లి మోయిని హన్ గార్లుగూడ గలరు. సర్ లామింగ్ వర్రింగుటను ఇవెన్ను గారికి జి. సి. ఇ. విరుద మియబడెను.

గౌ. కోనాల్లు చాంబ్సు లిండ్సేగారికి సి. బి. విరుదమియబడెను. కె. కల్. అల్లెక్ బోగోవన్, హెచ్. ఎ. బార్క్లరు, డిక్సన్ కె. సి; మారిస్ లో విలియము మిల్లు ఆర్. ఎస్. గార్డినరు, ఎర్నెస్టు మాంటాగూ హాగ్ మన్, రాబర్టు మెక్ క్రెకను గార్లకు నైటు విరుద మియబడెను. సర్. అక్లండు గొడ్డిను గారికి సి. ఎం. జి. విరుద మియబడెను.

రబ్బరు పరిశ్రమ

బ్రిటిషు కలసరాప్రతిములందు రబ్బరు పరిశ్రమను గురించి విచారించుటకు 1922 సం॥ కలసరాప్రతిముల కార్యదర్శిచే సర్ జేమ్సు స్టీవెన్సుగారి యాధిపత్యమున నొక సంఘము నియోజింపబడినది. వీరి నివేదికయుం దిట్లు గలదు. బ్రిటిషు కాల నిలయందు 1922 సం॥ నందు 400000 టన్నుల రబ్బరు తయారగును. అందు 300000 మూత్రము ఖర్చును. 100000 టన్నులు నిలచిపోవును. అందుచే అధికముగ పండించు ప్రదేశములందు అధి:ముగ పండింపకుండ నియమము తేర్చుపబడవలెను. ఇట్టి ప్రదేశములలోనికి సిలోను, ఈస్టిండిను, మలయా మొదలగునవి గూడ వచ్చును.

కలకత్తా ప్రశంస

లండను, మే 31:—కోనాల్లు ప్రభువు లండనునందు కలకత్తా కల్లువా రొసంగి విందునందొప్పును నువ్వనించుచు కలకత్తాయే కార్యచరణయందు రాజధాని యని నుడివెను. ప్రతికత్తిరమును ఢిల్లీనుండి ప్రాముఖ్యము కలకత్తాకు మారుచుండెను. బ్రిటిషు వాణిజ్యమునకు కలకత్తాయే ప్రధాన మగుటచే కలకత్తా కేత ప్రాముఖ్యము వచ్చెను.

బెంగాలు తన లోపమేమియు లేకుండగనే కొన్ని అసామాన్య అధి:స్థితుల నెదుర్కొనవలసి వచ్చెను. మల్లకులు తీసిని ట్రైబ్యునల్ నెదుర్కొనిరి. అని ప్రభువుగారు డెల్లీ.

సర్ ఓవెను వెలిప్పుగారు రాయలు మెయిలు స్త్రీము పాకెటుకంపెనీ సమావేశమునం దభ్యుత్తర వహించుచు కొన్ని దేశములు కొస్తా పన్నుల సధికముజేసి ఒకవిధముగ రక్షక శాస్త్రావధాన మవలంబించుచున్న వనియు బ్రిటిషువా రెల్ల వృదుకు సమాద్రస్యతంత్రముగకై కృషిచల్లుచుండె ననియు, బ్రిటిషువారు ఆర్మెర్యుకొరెట్ తమ పరిశీలకులను తిరిగి విచారించు కొనవలసియుం దురనియు నుడివెను.

కాంగ్రెసు ఆదేశమునే
యనుష్ఠింపుడు

దేశపాండిగారి యభిప్రాయములు.

ప్రస్తుతము బొంబయ నగరమునకు వెళ్లియున్న గంగాధర్ రావు దేశపాండిగారిని నవతీనను పత్రిక విలేజుకునికిని యీ కిందివిషయముల సంభాషణ జరిగెను.

ప్రశ్న. జెయిలులో మీరు ఆరోగ్యము నెట్లు కాపాడుకొంటిరి?

ఉ॥ బీజపూరు జెయిలులో నున్నంతకాలమును ఆరోగ్యము ను టిరి నన్ను ఎ వాడ జెయిలుకు మార్చినంత వాత బీజపూరుగా నాకు ఏమేమి యాహారపదార్థముల (ఫుడ్) ము, పానీయ, ట్రాప్) నిచ్చుచుండినదియు జెయిలు అధికారులతో చెప్పితిని. 'విడిపూటకూలి యిల్లుకాదు' అను జవాబువచ్చెను. అందుకు టు నేనేమియు అడుగూడదని నిశ్చయించుకొంటిని. తరువాత సామాన్యమగు జెయిలు ఆహారమునే యిచ్చుచుండిరి ఆరోగ్యము చెడి గర్భవీణిత వ్యాధి కలిగెను. 16 పానీయ తగ్గితిరి. అప్పుటి నుండి ఆస్పత్రి నిర్ణయించిన ఆహారము ను చిర మూడుమాసములు నిచ్చిరి. మరల 8 పానీయ బరువును సంపాదించుకొన నీగితిరి.

మహాత్ముని దర్శనభాగ్యము

ప్రశ్న. ఎ వాడ జెయిలులో మహాత్ముని సందర్శించు అవకాశము మీకు కలిగెనా?

ఉ॥ జెయిలులో మాకేమేమి సౌకర్యముల నొసంగుచుండినో కనుగొన వలెనని నూరంబెండెండు రాజకీయ నిర్బంధితులందరూ నొక్క ప్రదేశమునకు రావించెను మేమందఱుమను కూడితిమి. ఆరుంపులో మహాత్ముడును ఉండెను మాకు మాత్రము నూరంబెండెండు ప్రవర్తన యోగంపు కలిగించెను. మాకేమి యిచ్చుచుండినదియు రిజిస్టరులోనుండి నందున ఆతని కన్నీయు తెలిసినివిషయములే గని మేముజవాబు చెప్పితిమి. ఆతని ప్రశ్న లనవలయును నుండెను.

అందువలన, ఏప్రిలు 21 వతేదినాడు మహాత్ముని ముప్పావుంటుంటు కాలుము దగ్గిరయభాగ్యము వాటలభించెను. మరియొక పర్యాయము నన్ను ఆస్పత్రికి తీసికొని వెళ్లుచుండినపుడు గాంధీమహాత్ముని దూరముండి మామట త్రట్టపించెను. నన్ను విడుదల చేయునుండిన పుడు మహాత్ముని చూడవలెనను నాకొరకును నూరంబెండెండు టుకునె లుపగా, ఆతడు నిరాకరించెను నేనును తుర్మితో నేమియు మాట్లాడనియు, కేవలము నా 'జానము' లాచరించి తృప్తిపొందువలయు నమ్మకము బలకీర్తికాని, జెయిలు నిబంధన లందులకు సచ్చుతింపవు!!

ప్రశ్న. అప్పుడు గాంధీమహాత్ముని యారోగ్య మెట్లుండెను?

ఉ॥ నేను మహాత్ముని యడగింపుకు, మలబద్ధములన బాధపడుచుండెనని ఆనన చెప్పెను. మొదట ఆయనము తీసికొనివలచెను-ఎనీమాను సరేచేయగా, దాని ను పయోగించ రిశ్వయంకుగనెను. వైద్యకోశము చెడియుండు నని నేను తలంపను.

ప్రశ్న. శంకలాల విషయ మేమైన తెలియునా!

ఉ॥ ఆతనిని కూడ అది-మే కలసికొంటిని. ఆతడుతూనికలో గొన్ని ని దింటిరి. ముఖము నీరసముగ కన్పించెను. కాని సంతోషముగ నుండెను.

ప్రశ్న. భావికార్యక్రమమేమి? మీరేమి చేయవలెనంటి?

ఉ॥ నాకేమియు క్రొత్త కార్యక్రమము లేదు. మునుపటి పనినే యింకను, ఉత్సాహముతో నిర్వహింపవలసియున్నది అంతకన్న క్రొత్తవిధాన మేముండును!!

శాసనసభలు

ప్రశ్న. నిరాకరణావలంబులు శాసనసభలలో టుక్కు వెయ్యుక్తను వాదనను గూర్చి మీ యభిప్రాయ మేమి?

ఉ॥ శాసనసభలకు వెళ్లుట ధర్మమును గాదు, యుక్తమునుగాదు. ప్రభుత్వమువారు మనకావల యైనను లోబడలేదు. నిష్పాధ్యక్షాననుమతి తగ్గలేదు. అట్లుండ మన కార్యక్రమములందు స్వేచ్ఛల నేల చేయవలెను? మన కార్యక్రమములలోని యన్ని విషయములలోను శాసనసభా బహిష్కారము ఎక్కువ జయము గాంచినది. మనమాజయము నేల పాడుచేయవలెను?

దాను, నెహ్రూ, లాలాజీ మున్నగు నాయకులు మరల మనతో కూడ చేరినప్పు డన్ని విషయములను ససాకల్యముగ నాలోచింప వచ్చును

కాని నేడు పత్రికలలో జరుగుచున్న వ్యాఖ్యానములు దేశాభ్యుదయమున పెంపొందించుటకై కావు. కాబట్టి యిప్పటికైనను అవిశదభక్త్యములేనన మంచి

ప్రశ్న. అయితే మహారాష్ట్రములోని రెండు పక్షములకును రాజీ మదనకపోయినచో, మీరు ఆయనపురకును ఏమి సలహా నొసంగుదురు?

ఉ॥ క్రొత్తి ఎన్నికల కింకను సంశ్లేష్ణము- సంశ్లేష్ణము గ-వ్యధికలదు. ప్రభుత్వమువారు నిష్పాదనచో. నానిని తిరువాత ఒక సంశ్లేష్ణమునకు నాపి గుండుచున్నాను. కనుక యిప్పటి నుండి ఆ విషయమైర్పించి కాలము, శక్తి, స్పృహజేయుటకన్న, కార్యకానినిర్మాణ కార్యక్రమమును నాగింతుట ధర్మముగ నుండును క్రొత్తయన్నికలలోపు, ప్రభుత్వమువారు రాజకీయంతు రని తల పడుచును. భిన్నాభిప్రాయములు కలుగుటకు క్రొత్తకాణము లేమియు నుండవు. గాంధీ మహాత్ముని విముక్తి వడయుటకు మార్గముల నశ్వేషించుటయే మున ముఖ్య కర్తవ్యము గాని శాసనసభలను ప్రవేశింపవలెనా, వలదా యన నది యొక విషయమే కాదు.

ప్రశ్న. నిరాకరణావలంబులు శాసనసభలలో ప్రవేశించిన ఫలిత మేవిధముగ నుండు నని మీరు తలంచెదరు?

ఉ॥ శాసన సభలందు ప్రవేశించుటవలన, దేశమున కంతటికిని ప రా భ వ ము గ లు గు ట య గు న ని చెప్పి యుం టి ని. నా రాష్ట్ర ము నందు విశ్రాంతి చెందియున్న బ్రాహ్మణ-బ్రాహ్మణేతర సనస్క ముల కలయె త్తును. శాసనసభలలో నుత్సాహము జూపమొనరిడిన దేశాభివృద్ధికార్యము లడుగఁటును. ప్రజానాయకులు శాసనసభలలో కూర్చుండినచో, శాసనసభలంపునమును ప్రాంభించిన, ఆయు ద్యమునకు విలువ తగ్గును.

మహాత్మునికి విముక్తి ముగియ యెట్లు?

ప్రశ్న. మహాత్ముని నెట్లు విడుదల చేయుదురని మీరు భిప్రాయము?

ఉ॥ అది మన ప్రభుత్వములపై నాధారపడియుండును. ప్రభుత్వమువారు మహాత్ముని దయదలచి విడుదల రని నేను తలంపను. అట్లువిడుదలవలెననియు నా యభిప్రాయముగాదు. కద్దరే ఆతనిని కీర్ణము-విడుదల చేయగలదు. ఆతని విముక్తికే పనిచేయుట నా పవిత్ర ధర్మమని నేను తలఁతును.

ప్రశ్న. మీరు లేనపుడు, మీ రాష్ట్రమున కద్దరపని యెట్లు సాగెను?

ఉ॥ నారాష్ట్ర మెట్లుండెనని గాని ఎట్లుండవలసిన గాని నేను చెప్పజాలను. కాని వారుచేసినది కొద్దియేమైన, ఉత్సాహము, విశ్వాసము, లిగి చేసెరి. నా వెంటే మాజీలిగిరికూడ జెయిలుకు ప పి యుండిన విషయమును ఆలోచించిన, అప్పుడు జరిగినపని తృప్తికర మని చెప్పవచ్చును.

ప్రశ్న. బొంబయ విద్యార్థులకోసము గతసంవత్సరమునకు మీరు కృషిచేసి యుంటిరి. వారికై ఈసంవత్సర మేమిసందేశము నొసంగ దలచితిరి?

ఉ॥ దినమున కొక సందేశ ముండజాలదు. విద్యార్థులందఱు కద్దరను ధరింపవలెననియు, జాతీయ స్వచ్ఛందసేవకులుగ చేరవలెననియు నా యభిప్రాయము.

నిరాస చెందగూడదు

ప్రశ్న. ప్రజలకు మీ రింకేమే చెప్పదలచితిరా?

ఉ॥ నేనురెండు సంవత్సరములు ప్రచారము చేశితిని ఆరమాసములు విశ్రాంతి పుచ్చుకొంటిరి. నా యనుభవమునకట్టి, మన యాద్యక్షమును వివిధమునను అపాయము గాంచలేదని చెప్పగలను. దేశమునకై కష్టముల ననుభవించుచున్నవారి కేలాటి నిరుత్సాహమును కలుగ లేదని నేను చెప్పగలను. వారు వా కనుననుము జెయిలులోలగాని, వెలుపలగాని, కన్పించుచుండు. కష్టము గలిగినది పరిశీలించువారుగాని, నిరాస చెందినవారుకాని నాకొక్కరును కన్పింపలేదు అందులకు మారుగ వారు ద్విరణీకృత్యోత్సాహముతో నున్నారు. కనుక ప్రాతకార్యక్రమమునే ఆత్మ్యుత్సాహముతో నిర్వహింపవలె ననుటయే నాతంపు. దేశము బాగుగపడుట కదియే మార్గము.

వలదుమీదాడు!

మీరు కొనియున్నారా?

యోగ్యతాపత్రములు!!

ప్రతియింటిలో నుండవలసిన సిద్ధాపథముల నేల కొనలేదు?

1. లోకామయహరి కస్తూరిమూత్రము గుణములు నాకును నావద్దకు వచ్చు కొనుగట అతిత్వ పీకముగ నున్నది. కె. కె. విశ్వాన కవిరాజ్, విష్ణుచక్రవైద్యశాల, 9-41 బాగ్లెబజారువీధి రంగూరు, బర్మా. లోకామయహరి కస్తూరిమూత్రము జనులకు గలుగు శకలవిధ రోగములను పూర్తిగా వాచకయును. 250-300 మాత్రముల సీసా 1-కి ధర 0-4-0 1 మొదలు 6 సీసాలవరకు రూపు 1-4-0

సారస్వతానవము (బుద్ధిప్రసాదిని)

పిల్లలకు, తరుణులకు, వృద్ధులకు, స్త్రీలకు బలము సమృద్ధివధము. మెదడు దుర్బలము, మరపు, తలనడిమి, మలబద్ధకము, ఆకలిలేకుండుట, కాంతిహీనత, గల్బము, మూలరోగము, స్వప్నస్థలనము, కీర్ణస్థలనము మున్నగునాటిని పోగొట్టి అమితమైన శుద్ధకర్మము నిచ్చుచు బలమును గలిగించును. ఇది మానవకోటికి గొప్ప పుష్కలసాధము. 20 దినముల కేవలముగల బుడ్డి 1 కి రూపు 1-0-0.

ముఖ్యమనింపు:-మా కాలాచారల సౌకర్యార్థమై వాగుకారులచే మద్రాసు, నెం881 కింబెట్టినిధిలో మా ప్రాచీన కవియన్నాము. తప్పక ఎల్లరు ప్రోత్సాహ మొసగు కొరకము. వి. పి. ఆర్థులు మద్రాసు ప్రాచీనసంఘ కలకుడవు.

(01-594) సాశ్వత వెంకటాచల కుంకుము శ్రీశారాధువ వైద్యశాల మైసూరు.

లెజిస్లేటివ్ ఎస్సెన్స్

సీమా, జూకో రి:- సెప్టెంబరు మాసములో నిరుడు జరిగిన లెజిస్లేటివ్ ఎస్సెన్స్ అదనపు గ్రాంటును ప్రెసిమెంటరీ (గ్రాంటు) చర్చించు చుండ స్టాప్ సెక్షన్ బోరుపని బాంధవని కొందరు సభ్యులు ఆక్షేపించిరి. ఈ విషయమును పరిశీలించుట కొక సంఘమును ఏర్పాటు చేసెదనని హోము మెంబరు వాదనము కేసీ యుండెను. అధ్యక్షుల సెన్న కొనుట లో వై సంఘమువారు నిష్పాక్షియు (ప్రవర్తించిరా లేదా యను విషయమును కనుగొనెద మ:రి. లోపము లున్న శకరించుటకు మార్గమును జూపుటకును కమిటీవారు నూచించెద:రి. ఒక సంఘ మేర్పరప బడినది అధ్యక్షులు:- రి. సె. సెల్ షీ టీ టీ భాయి. ఇత గ సభ్యు లు:- సా మ త్, సైన్సు, కోటిలింగ, రుగాచారి, పి చా ని, టూకింగ్ గార్లు. వీరు ప్రాంధ నివేది:యును (ప్రిలిమి:రీ సుమర్సి:రి. తనుకు ఇంత వరకు నిష్పాక్షి:యుగ జే లేదనుటకు దృష్టాంతములు గనుపించ లేదనిరి. మాకు సెలలనరకు అదేపనిగ నుండు కార్యదర్శిని (హోల్:లైడ్లు, నియమింపవలెననిరి.

బోరువారు చేసిన పక్షాభిప్రాయము ఇండియా గజెటులో ప్రకటి పవలయు ననిరి.

ఆంధ్రప్రచారిణీ గంధనిలయం, రాజమహేంద్రవరం.

శివపురాణము

జ్ఞానసంహిత - ప్రథమసంపుటము. దేశభక్తులు కొనియాడఁ దగినది. దేశభాషాధారములు మెచ్చుకొందగినది. శివభక్తులు శాసానసంపదగినది (పాచీన వారికతా జ్ఞానమునకు ముఖ్య సాధనమైంది. బాలికా బాలకులకుఁగూడ సుబోధకముగు సులభవచనశైలిచే శోభిల్లుచున్నది. ఇది బోధిత్రింగ (పాదు భగము, పాస్త్రీపరిణామము, కుమార జననము, తాళామర సంహారము, శివపూజాఫలము, వివాయక చరిత్రము, మొదలగు ననేక పుణ్యధారలచే విరాజిల్లుచున్నది. ఇవివదివారుచేల శ్లోకములును, అటు సంహితలకల యా శివపురాణము నీతత్వములో ఆఱుంపుట ములగ రెండేసి మాస ముల కొకటిచొప్పునఁ బ్రకటింపుచున్నాము. సెలదినములలో నీ ప్రథమసంపుటము కేవలమున్నది. ప్రతిసంపుటమును ఇందు చందావారులగు వారలకు పోస్టోగిక రు 1-0-0 ఇతరులకు పోస్టేజిగాక రు 1-8-0 క్రొత్త చందావారులకువారు 0-8-0 లు ప్రవేశియమును చల్లంపవలెను.

అద్దేపల్లి లక్ష్మణస్వామి

అదర్శకుండు.

కుష్టురొగనివాణి

యోగ్యతాపత్రములు (873) కుష్టురోగములు నివారణ కావన అనుమానముతో వ్యాసి యేల పృథ్వీవరకుకొరకదు? ఈ 18 సంల ముల నుంచియు నాస్త్వ హితులు కొందరు 5, 6 సంల ముల నుంచియు, కష్టము పుష్కలములేని నచ్చు, పొడలు (Coloured spots) మొదలగునాటిచే బాధపడుచుంటిమి. వీరి "కుష్టురోగనివారిణి" నేవించి రోగవిముక్తులమై చాలసఖముగా యున్నాము.

4. వెంటరెడ్డి, భూస్వామి, కంటేరు కృష్ణజిల్లా అస్తాదేశ కుష్టురోగములను, కుదుర్చుటలో దీనినిమించి దివ్యావధము లేదు గుణములేదని ఋజువుచేయువారికి రు 116 లు బహుమానము "మా కుష్టురోగనివారిణి" ఘనవిని మాకు కుష్టురోగాంతకములు బహులదేయమన్నవి బాగ్రత్త. ఒకసెల దినములకంటె అధికముగా సరిపడుచుండు డబ్బా రూ 6-0-0

ది రెడ్డి అండ్ కో, గోపాలపురం.

(8888-878) శాశ్వతపీఠాస్థు (రోగాంత జిల్లా)

'పత్రిక': సర్ విలియం విన్సెంటు దూషణము.

[వైశిష్టిక క్రింద ఆచార్యులవారు పత్రిక ప్రధాన వ్యాసము నీక్రింది విధమున వ్రాయుచున్నది.]

సర్ విలియం విన్సెంటు భారత ప్రభుత్వమునకు హామీ మొబరుగ నుండి తీగ్గు త. బాధ్యతాయుత స్థానమును వహించి యున్నాడు. హార్డింజి ప్రభువు క్రిందను, మెయ్యిఫర్డ్ ప్రభువు క్రిందను, రీడింగు ప్రభువు క్రిందను భాగతి ప్రభుత్వపాలనమును జనువునుండిన వాయనయే. ఇంగ్లాడు నుండిచ్చిన యీ మహాప్రభువులకు ఆయనయే మాన్యవ్యక్తుడు గను, భగ్యప్రకృత్య, మిత్రుడుగ నుండెను. వానిలచేత ననేక పనుల జేయించునని అంగవలన వచ్చు గౌరవముగాని ఆగౌరవముగాని ఆప్రభువులది గాక యెక్కువ విన్సెంటుగారికి చెంద యున్నది. అట్టి మహావిఖ్యాత ప్రభువుడు, బాధ్యతాయుత స్థానమును వహించి పత్రికతో సంబంధము గలవారలను కడు దూషించెనని నమ్మినరా?

ఆచార్యులవారు నియ్యది:—సర్ విలియంగారు మద్రాసు కాసన విచారణసభములో సభ్యులగా నొకరిని పాతకులకు దెలియను. ఆయన కాశమును గైకొని ఆయన పత్రికను మిగుల నవాచ్యముగ దూషించెను. మూడు నాలుగు నెలలపైనే ఒక మిత్రుడు వరియొక రాష్ట్రమునాడు, ఢిల్లీ కాసనసభ సభ్యుడు, మద్రాసు కాసన విచారణసభములో సభ్యుడు మారాఠ్తాలయమునకు వచ్చి హామీ మొబరుగకు పత్రికపై అంతర్ద్రబల విరోధము యని ఆశ్చర్యముగ నున్న దయ్యెను. ఆ విచారణసభము సమావేశమైనపుడెల్ల సర్ విలియం 'పత్రిక'ను అవమానపరచి నీచ భావముతో బాధనీయపడునని లేదని ఆయన చెప్పెను. కమిటీ కార్యక్రమములో ప్రతివిషయమునకు ఆయన 'పత్రిక'పై దెప్పి తీయుచుండెను. అంతయును మనస్సులో పట్టుకొనబారి, సాక్షిగవచ్చిన కే. సి. రాయ అనువారిని, 'పత్రిక' అనేక సార్లులు కాష్టిగ మహారాజును డబ్బుల గవలెనని భయపెట్టియుండలేదా యనినూడ నడిగెను. ఆ విచారణయొక్క రిపోర్టు అధికారులచే ప్రకటింపబడెను. దానినుండి యీక్రింది భాగమును ముద్రించెదను:

ప్ర:—కొన్ని వార్తాపత్రికలు బొరత సంస్థానాధీశులకు దూషించి యగౌరవపరుమఱుటల మీకు దెలియదా?

జ:—నాకు దెలియదు. ఒక్కపత్రికయైన అటుల జేసినటుల నాకు దెలియదు.

ప్ర: ఆచార్యులవారు పత్రిక మాడుదు. రెండుమాడుస్వార్థ కర్మముగ కాష్టిగరుడర్పయను డబ్బుల గవలెనని భయపెట్టి యగౌరవపరచెను.

జ: భారత సంస్థానాధీశుని దూషించ ప్రయత్నించిన విషయమొక్కటి యైనను నాకు తెలియదు.

కే. సి. రాయ గారు తన కేమియు దెలియదని ప్రత్యుత్తర మీయక తప్పినయ్యెను. బాగా జబాబు గట్టిగ నిచ్చియుండి వలసినది. పత్రికను బాగా తెలిసియుండుటచే ఆరోపి విషయమును తేనని బాగుగ నిర్ధారణ జేసి, అట్టి ప్రశ్న వేసినందులకు గట్టి కోపమును బాపి యుండవలసినది.

కాష్టిగరు మహారాజును దూషించెద మని భయపెట్టి డబ్బు లాగుటయ! దుర్మార్గులను దొంగలును మాత్రము యితరులను భయపెట్టి దుష్టమార్గముల డబ్బును లాగెదను. మహారాజు డబ్బు ఒక రూపాయైన ముట్టలేదు గదా, పత్రికా వ్యవస్థాపకులు ఆయనను విధిపూర్వకముగ సునర్థింపటవలన పెదమీద కత్తిపెట్టుకొనినట్లయ్యెను. కొది మాగములక్రిందనే మేమిపత్రికలో మహారాజునకు పత్రిక జేసిన నేతయూ, యిందువలన ఆయనకు ఉచితస్థాన మెటుల పునః ప్రకృష్టిమైనదియో దెలియుంటిమి. ఆవ్యాసమును అంగ్లహైందవపత్రికలు తన పత్రికలలో ప్రమరించి యుండవచ్చును. దానిని సర్ విలియం విన్సెంటుగారు 'పత్రికా'పాతకు లగుటచే చదివియుండవచ్చును. ఆవ్యాసములో యీ పత్రిక మహారాజు నకు జేసిన మేలు ఉచితముగ జేయబడెనయ్యెను, అందులకు విచారణముగ మహారాజులంగారు కాష్టిగరు కాలగవైన బహుకారించి యుండలేదనియు మేము స్పష్టముగ నొక్క నిర్ధారణ జేసియుంటిమి.

సర్ విలియంగారు తమద్ద శోక ప్రబలవిదగ్ధుల మున్న గాని యిట్టిహామణము 'పత్రిక'పై మోపరని యూహింప వచ్చును. అట్టిది ఆయనదగ్ద నేమైన గలదా? ఉన్నచో దానిని పత్రికలలో ప్రమరించెదరా? పత్రిక నగౌరవపరచి దూషించు

టకు ముందు వారు 'పత్రిక'కు గాని, మహారాజులంగారికి గాని వ్రాసి, పత్రిక యొక్క పై నను మహారాజును డబ్బు యాయవలసినదిగా భయపెట్టుచు పత్రికలో వ్రాసెనా యని విచారించి యుండవలసినది. ఆయన అటులజేసి ప్రయత్నించి యుండలేదు. ఆయనకు అధికార ప్రతిష్టయు మాకు, నుండుటచే, యీ పత్రిక యావజ్ఞాతి మునుయే మియు జేయ జాల దని దెలియును. గౌరవరాజ్యములను నాశము జేయ దలపెట్టిన ఆ పత్రికకు వ్యాయస్థానములలో గూడ వ్యాయము జరుగదని ఆయనకు దెలిసి యుండుటచే, ఆయనజేసిన పని ఆయనకు యేమాత్రమును తగినదిగాదు.

సరు విలియంగారు యటుల దూషించి నందులకై చర్య దీక్షింపవచ్చు నేమో యని విచారింపగా భిన్నాభిప్రాయములు వచ్చెను. అట్టిది మేము ఆయనకు లాయరువ్వారా నొక లేఖ ప.పి ఆయన యనిన మాటలకు విచారము బాపి తీమాపణగారి గౌరవముగ ఉపసంహరించుకొనవలసినదిగా కోరుట కుద్దేశించి తిమి. ఆయన అటుల జేయునన్నచో ఆ లాయరు శిఖను యీ పత్రికలో ప్రకటించి నిష్పక్షపాతు లగు భారతీయులను, యూరోపియులను ఆయనయొక్క చర్యను విమర్శింప జదిలి వేసెదము.

తమన్నచో మంచిదని సలహా నిచ్చినచో కాపెయియచ్చే చేసినటుల 'పత్రిక'జేయును. కాపెయియచ్చే చేయువారిని, సంయుక్త రాష్ట్రముల లెట్టి నెటు గవర్నరు సర్ ఏ. కార్లిస్టు మిగుల నగౌరవపరచి యుండెను. ఆయనపై చర్య దీక్షింపలేకపోయెను. అప్పుడు ఆయన బొంబాయికి వెళ్లి ఇంగ్లాడునకు వెళ్లుచున్న అట్టి హామణలలో దూరిదాగునటుల జేసి పగవీర్చుకొనెను. ఈచిత్రకథను యింకొకసారి వ్రాసెదము.

దత్తమండల మోమనివారక సంఘము

మొన్న వికాఖపట్నంలో జరిగిన ఆంధ్రరాష్ట్ర కార్య నిర్వాహక సంఘమువారు చేసిన తీర్మానములు ప్రమరించుటలో దత్తమండల మోమనివారక సంఘములో గూడూరి రామచంద్ర రావుగారిని గూడ సభ్యులుగ వేసినట్లు ప్రమరింపబడినది. ఆయన ఆసంఘములో పనిచేయుటకు వీలులేనందున ఆపదనిక రాజీనామా (వాసి రాష్ట్ర) గంభు సమావేశము ముగియక మునుపే ఆసంఘాధ్యక్షులచేతి కిచ్చినట్లు తెలియుచున్నది. ఈ విషయము ప్రమరము గాకపోవుట పొరబాటు అయియుండ గన్పును.

గుడివాడ, } సుంద్రు వెంకయ్య.
31-5-22.

కావలెను (143)

శ్రీ ఆంధ్ర జాతీయకళాశాలకు మంజూరీపట్టణము. ఒక మంచి సంస్కృత వ్యాకరణ పండితులు భాష్యాతము చదివి శాంతి చేసికొనినవారై యుండవలెను. వేతనము రు 40 లు మొదలు రు 50 లు వరకు.

మతియు

ఒక మంచి మెకానిక్ ఎంజినీయరు కావలెను. ఉత్తమశరతులు తీసుకొన సమర్థులై యుండవలెను. సామర్థ్యమునుబట్టి వేతనము నిర్ణయింపబడును.

వేమూరి రామచంద్రరావు
కార్యదర్శి, పాలకసంఘము

దీనబంధు.

వారపత్రిక చందారు. 3-0-0.

ఇంతేమి ప్రయోగపడును?

ఈశ్వరప్రార్థనలు, మహాభక్తుల వాక్యార్థములు, నీతిని బోధించు కథలు, మహానీయుల చరిత్రలు, సంఘము బాగుపడుట కనువగు విషయములు, విద్యా విషయములు, దీనజనుల మొరలు, వాటివరిహృదయత్నములు, వ్యవసాయక పార్శికా మిక పరపలి సంఘాద్యవ విషయములు, మానవుడు నడువనలసిన విధులు, మతవిషయములు, ప్రపంచవివిధవార్తలు, ప్రాథమిక పాఠశాల యుపాధ్యాయుల ఆసక్తులు వాటినివారణ ప్రయత్నములు, కార్మికుల తేహాభివృద్ధివిషయములు, లోకలోభోద్ధులు, మ్యూసికల్ సంఘముల సమస్యలు వాటిబాగుకై నూతనము; అహింసాధర్మనిషయములు, పార్లమెంటు, భారతీకాసన కళల చరిత్రాంశములు — తీర్మానములు. ఇవియే! ఇంకవివిధ విషయములు ప్రమరింపబడుచుండును. మాదిగ్గతక ఉచితము.

వలయువారు:— మేనేజరు,
"దీనబంధు" ఆఫీసు, మచిలీపట్నం.

విస్ఫూల్ కమిషన్
మరల ఒకటకతేదీని సమావేశమయెను. ఒక నెల క్రితమ వారు విచారణను గల్పి పోవుటకు పూర్వము నిశ్చయించుకొన్న తీర్మానపు చిత్తునకళ్లును సభ్యులకిచ్చిరి. చిత్తు నివేదికమును జదివుటకు సభ్యులకు కొంత కాలము పట్టును. కొన్ని పర్యాయములు సమావేశములు జరుగును. కమిషనరులు కడపటిసారి తీర్మానించిన ప్రకారము నివేదికమును వీరు అవలంబించెదరు.

వాతావరణ నిర్ణయ

1922-వ సంవత్సరం జూలై నెల 5-వ సోమవారము.

జిల్లా ముఖ్య నగరములు	1922-వ సంవత్సరం జూలై నెల 5-వ సోమవారము				
	తేది 24 X అంబులలో అత్యధిక వర్షము	తేది 24 X అంబులలో అత్యల్ప వర్షము	తేది 24 X అంబులలో వర్షము	తేది 1-వ వర్షము	తేది 1-వ వర్షము
విజ్ఞానీయ సా. 15	79.4	71.2	1.10	2.92	...
బొంబే	83.0	77.3	0.01	0.89	2.84
బీచ్	...	...	...	...	...
బీచ్	83.4	73.3	3.25	4.84	1.80
బీచ్	86.2	80.0	...	11.71	10.46
బీచ్	83.3	79.1	0.14	2.73	2.04
బీచ్	83.2	71.3	...	2.01	1.5
బీచ్	93.9	83.9	...	0.68	0.08
బీచ్	101.6	73.1	...	0.60	0.23
బీచ్	105.4	83.2	...	0.14	0.0
బీచ్	103.6	82.6	...	0.16	0.60
బీచ్	98.9	81.5	...	0.79	0.64
బీచ్	101.2	77.6	0.05	1.5	0.75
బీచ్	100.6	81.2	0.01	0.05	0.12
బీచ్	99.0	79.2	...	1.20	1.08
బీచ్	92.2	80.9	...	0	0.65
బీచ్	95.6	78.7	...	0	...
బీచ్	87.7	80.1	0.81	14.7	0.87
బీచ్	84.1	76.8	0.16	1.43	1.24
బీచ్	86.4	75.0	0.23	1.99	2.06
బీచ్	85.0	75.7	1.02	2.55	1.50
బీచ్	81.0	75.2	0.60	5.57	1.23
బీచ్	71.6	63.6	0.35	2.34	0.01
బీచ్	85.8	78.0	1.20	3.69	1.05
బీచ్	88.6	80.7	...	3.69	...
బీచ్	90.4	82.6	...	3.94	2.53
బీచ్	95.5	78.7	...	0.05	0.56
బీచ్	92.8	...	...	0.28	0.25
బీచ్	93.3	73.1	0.5	1.2	0.53
బీచ్	97.1	73.7	0.07	0.07	0.34
బీచ్	93.4	80.1	...	0	0.30
బీచ్	100.6	80	...	0.85	0.15
బీచ్	82.2	66.9	...	0	0.61
బీచ్	86.1	67.6	...	0.85	0.03
బీచ్	87.6	73.6	...	0.48	0.41
బీచ్	67.9	54.2	...	0.10	0.37
బీచ్	92.9	71.9	...	0	0.27
బీచ్	96.2	80.4	...	2.33	1.31
బీచ్	94.5	74.2	...	1.94	1.27
బీచ్	100.3	78.7	...	0.24	0.06
బీచ్	99.0	75.2	0.01	0.31	0.4
బీచ్	100.7	79.8	...	0	0.39
బీచ్	...	...	...	0	0.19

కట్టకము, పెట్టెలు, దక్షిణము, తీర్థస్థానము లందు ముఖ్యులు స్వల్పము. మిగిలిన ప్రదేశములందెక్కువ వర్షము వచ్చెను. మొత్తము బొంబాయిలందు అర్ధగ్రామములగు నుండెను. పశ్చిమతీరము హైదరాబాదులందు అధికము. మిగిలిన ప్రదేశము లందు తక్కువ. సర్కారులు హైదరాబాదు, బొంబాయిలందు వేడిమి హెచ్చెను. పశ్చిమతీరమున కొద్దిగా మిగిలిన ప్రదేశము లందు మార్పులేవు. వాతావరణమునందు మార్పులేవు. చల వారు కొంతకాలములందు వర్షములు కురియును.
ఎస్. ఆర్. యు. సామ్రా.
వాతావరణ, కాష్ట్ర, బాదు

తిరుచునాపల్లి వార్తలు.

ఫ్యాక్టరీ చట్టము

తిరుచునాపల్లి, జూన్ 2:— ఆమెండుమెంటు ఆర్టు (సవరణచట్టము) ప్రకారము ఏ ప్రతిష్ఠాపనలైనను 10 మంది గాని అంతకంటె ఎక్కువమంది గాని నియమించిన ఆ కార్యాలయమున పనులతో బనిజేయించినను లేదన్నను దానిని ఫ్యాక్టరీయని పిలుచుటకు స్థానిక ప్రభుత్వమువాటికి అధికారము గలదు. పరిశ్రాంతి కారులకు ఈ సవరణ చట్టమువలన ఎక్కువ పనిగల్గునని ఇండియా గవర్నమెంటువారు భయపడి ప్రాంతమున తోయివేసిరి అధికారిత్వా ల్లా మేజిస్ట్రేటులు యథా ప్రకారము అధికారమునును, ఫ్యాక్టరీ ఇన్స్పెక్టరులు ఇండియాలో సామ్యమైనంతవరకు భారతీయులనే 'డ్రైవర్స్' రిమూవ్ మెంటు' జేయవలెను. అనగా ఒకేమారు తిన్న ఫ్యాక్టరీ ఇన్స్పెక్టరుగ నియమించవలెను. బొయిన కానసభలో బొయిలర్ ఇన్స్పెక్టరు కాబట్టి ఫ్యాక్టరీ ఇన్స్పెక్టరులు కాబట్టి కలిపి వేయవలెనని మూసింది (అమల్ మేజు) ఈ యుద్ధయులు చాలవరకు సహకారముగ పనిజేసిన ఎంతయు లాభకరముగ నుండగల వనుచు బొయిలర్ ఇన్స్పెక్టరులుగూడ ఫ్యాక్టరీ ఇన్స్పెక్టరుల పనిగూడ తమ పనికి అడ్డురాకుండ జేయుట కధికారిమిచ్చిన బాంధుకంబి ఇండియా గవర్నమెంటువారి యభిప్రాయము కాని సవరణకు ధంగము కలుగును. బొయిలర్ ఇన్స్పెక్టరులు తాము ఫ్యాక్టరీలను బాడబోవుటకు ముందు తెలియజేయవలెను. ఇన్స్పెక్టరులు వచ్చి జూను ప్రదేశములయందు పని మానవలయును. ఫ్యాక్టరీ పనిజేయు సమయమున బాడవలెను. తమకు పరిశీలించుటనల లాభమున్నది తోచిన యెడల ఆకస్మికముగ తమకు పరీక్షల జేయవచ్చును. కాన ఫ్యాక్టరీ ఇన్స్పెక్టరులను, బొయిలర్ ఇన్స్పెక్టరులను కలవ రాదని ఇండియా గవర్నమెంటువారి యభిప్రాయము. ఆకస్మిక పరీక్షలకు అనకాకము లేనివో కలపగూడదు. ముఖ్యమైన పారిశ్రామిక స్థలములయందు ఫ్యాక్టరీలో పనిజేయు స్త్రీలును, పిల్లలను ఆరోగ్యమును గాపాడుటకు ఇన్స్పెక్టరుల అధికారమును డ్రైవర్లకామ్రము తెలిసిన స్త్రీలను నియమించి ఇవ్వుటకు ప్రయత్నములు జరుగవలెనని. వీలైనచో సదా రాత్రింబవట ఫ్యాక్టరీలో పనిజేయువారి ఆరోగ్యమును కాపాడుటకు డ్రైవర్లకారులను స్థానిక ప్రయత్నమువారు నియమించవలెను.

ఫ్యాక్టరీలను పరీక్షింప నిబ్బంది

మదరాసు ప్రభుత్వవాల్టిల ఏర్పాటు జేసిరి:—

చీఫ్ ఇన్స్పెక్టరు జీతము 700-80-1000 వదరాసు చెంగల్వల్, వెల్లూరులో అధికారము. పరిపాలనా పనిని జూయరు జరితులను 'చెంగల్' చేయును. అనగా తన లాభదారులు జేసిన పనిని సరిజూతును. మిగిలిన రాజధాని ఇట్లు విభజింపబడును:—

నార్తరక్ సర్కిల్:—కంబం, నికాబపట్టణము, గోదావరి, కృష్ణా, గుంటూరు. ప్రధాన కార్యాలయము, చెజనాడ.

వెంకట సర్కిల్:—అనంతపురం, డెక్కన్, కర్నూలు, కడప, చిత్తూరు, ఉత్తరాంధ్రము, నేలం, వజీరాంధ్రము, తంజావూర్, ప్రధాన కార్యాలయము, వజీరాను.

గవర్నమెంటు:—తిరుచేపల్లి, కామరాజుపేట, మధుర, తిరుచునాపల్లి, కోణంబరూరు, నీలగిరి, నులదూ, దక్షిణ కనడా, ప్రధాన కార్యాలయము, తిరుచునాపల్లి.

క్రొత్త అడిమవల్ ఇన్స్పెక్టరుకు 400-30-700 జీతము. ఇది వెంట్రులు పోలునకు అనిష్టము ఇన్స్పెక్టరు 250-25-250 జీతము. ఫ్యాక్టరీ చీఫ్ ఇన్స్పెక్టరుకు వెరసవల్ అనిష్టముగ నుండును.

ఫ్యాక్టరీ ఇన్స్పెక్టరులకు, బొయిలర్ ఇన్స్పెక్టరులకు కలుపుట నుండునగానిని మదరాసు ప్రభుత్వమువారి యభిప్రాయము. ఫ్యాక్టరీలో పనిజేయు ఆరోగ్యమును కాపాడుటకు గవర్నమెంటు ప్రత్యేకకాబు కలకొల్పటం అవసరమని మదరాసు ప్రభుత్వమువారి యభిప్రాయము.

ఫ్యాక్టరీ ఇన్స్పెక్టరులు క్యానిటరీ కమిషనరులతో గలది ఆరోగ్య విషయములకు కనుగూడుట కర్తవ్యము. వైద్యము తెలిసిన స్త్రీలు ఫ్యాక్టరీలో పనిజేయు స్త్రీలయొక్కయు పిల్లల యొక్కయు ఆరోగ్యమును కాపాడుటకు అవసరములేను. ఇది వరకే వీరి విషయమై జాగ్రత్త చేసుకొనబడుచున్నది. లేదీ డాక్టరులు వీరకుట యర్హముగ నుండుట ఇండికా కారణము. ఇంతకు ఫ్యాక్టరీలో పనిజేయు స్త్రీలు, పిల్లలసంఖ్య ఆరోగ్యమును, అట్టి సమయమున వీరికి ఇంత ఖచ్చితమైన లేదీ డాక్టరుల నియమించుట యంతిరముగాదు.

ప్రభుత్వ కళాశాలలు.

కెల్లను కమిటీలు.

ఈరాజధానియందలి ప్రభుత్వ కళాశాలలయందు విద్యార్థులను జీర్ణులనుటకు ప్రభుత్వమువారు కెల్లను కమిటీలను నియమించినారు ఈ కమిటీ సభ్యులు విద్యార్థుల దరఖాస్తులను పరిశీలించి కళాశాలయందు చేర్చుకొనుటకు అర్హులైన విద్యార్థులను నిర్ణయించెదరు. కళాశాల ప్రధానోపాధ్యాయులు ఆ కళాశాల కెల్లనుకమిటీకి అధ్యక్షులుగ నుండువారు. ఇతరసభ్యులు మూడు సంవత్సరములు ఈకమిటీ సభ్యులుగ పనిచేయుచుండురు కెల్లను కమిటీవారి నిర్ణయము దృఢీకరముగ లేకున్న పక్షపు ఇన్స్పెక్టరు డైరెక్టరు గారి ఆమోదము లేనివరకును, వీరితర్ఫు భావము. చెన్నపురియందలి క్విస్ మేరీకళాశాలయందును మహమ్మదీయ కళాశాలయందును ఇట్టి కమిటీలు యంతుట అవసరమని ప్రభుత్వమువారు తీర్మానించుకొనిరి.

ప్రెసిడెన్సీ కాలేజీ, మద్రాసు

(1) క్రిస్టియాల (2) యం. ఎం. ఇంగ్లీషు (3) భాక బహదరు మహమ్మదు ఉస్మాన్ సాహెబు బహదరు (4) డాక్టరు సి. నరేష్ మొదలియారు. (5) డి. బి. యల్. ఎ గోవిందరావువరకు.

లాకాలేజీ, మద్రాసు

(1) క్రిస్టియాల (2) బాలిష్టరు డి. మేమియర (3) డి. తినికాచలంకెట్టి (4) డి. అనంతరాధప్పి (5) భాక బహదరు మహమ్మదు సద్దుల్లా బాబుసా సాహెబు బహదరు.

ఇండిసిరింగు కళాశాల, గిండి

1. క్రిస్టియాల, 2. ఎ. ఎ. లెగ్నె టెక్నీక్ ఇంజనీరు, 3. ఎం. వెంకట రాధువుల గడ్డి ఇంగ్లీషు డిప్లొమార్డు అధ్యక్షులు, 4. సాలిసిటరు సి. రామనాథను, 5. ఎ. వి. రామ తింగంబు నూపరింటెండింగు ఇంజనీయరు.

టీచర్స్ కాలేజీ, నైదావేట

1. క్రిస్టియాల, 2. పి. మహ్మద్, వైసు (క్రిస్టియాల), 3. ఎ. కామస్వామి మొదలి, 4. భాక బహదరు మహమ్మదు ఉస్మాన్ సాహెబు బహదరు, 5. యల్. చెంగల్ రావు, నైదావేట లాలాకాబోర్డు అధ్యక్షులు.

గవర్నమెంటు కాలేజీ, కుంభకోణం

1. క్రిస్టియాల, 3. డి. బి. డి. కె. రామానూజాచారి, 3. రా. బి. వి. అప్పాస్వామి వొడయారు, గా. భాక బహదరు అహమదుకులీ ముక్తయారు, 5. డి. కృష్ణస్వామి మొదలి, వజీరా మంథకోణం.

దత్తమండలము కళాశాల, అనంతపురం

1. క్రిస్టియాల, 2. రావుసాహెబు సి. ఆదిమాత్రీరావు 3. జి. సి. గోటిలింగం, 4. రావుబహదరు సి. వెంకటంగారెడ్డి యం. యల్. సి. 5. సర్వధర్మ మహమ్మదు బాబ్ సాహెబు బహదరు యం. యల్. సి.

గవర్నమెంటు ఆర్ట్స్ కాలేజీ, రాజమహేంద్రవరము

1. క్రిస్టియాల, 2. డి. బి. సి. వెంకటాచలం కంతులు, 3. కామసాహెబు యం. వెంకటరెడ్డి కాయకూ, 4. భాక అహమ్మదుల్లాభాక సాహెబుభాక, 5. వజీరా మం. కుంభకోణ నాయకులు.

గవర్నమెంటు క్రైస్టియన్ కాలేజీ, రాజమహేంద్రవరము

(1) క్రిస్టియాల (2) డి. బి. సి. వెంకటాచలంకంతులు (3) యం. కంభకోణ నాయకులు (4) కామసాహెబు యం. వెంకట కంభకోణ నాయకులు (5) రామసాహెబు యం. వెంకట కంభకోణ నాయకులు

గవర్నమెంటు విజ్ఞానీయూ కళాశాల-పాల్వంచ (1) క్రిస్టియాల (2) డి. బి. యం. కృష్ణ నూ నాయకులు. (3) రావుబహదరు కె. కృష్ణుడు. (4) డి. సి. డి. వ్యాజేశం. (5) యల్. కనిశ్వరపురం సాహెబు బహదరు.

గవర్నమెంటు క్రైస్టియన్ కాలేజీ, తెల్లిచేరి

1. క్రిస్టియాల 2. కె. కృష్ణుడు. వజీరా 3. జి. రామ బరరావు వజీరా 4. కె. కృష్ణుడు నాయకుల రెల్లె (క్రిస్టియాల) 5. డబ్బుల బహద్ర సాహెబు బహదరు- వర్తకులు.

గవర్నమెంటు కాలేజీ, కోయంబరూరు

1. క్రిస్టియాల 2. డి. సి. వెంకట రమణయ్యంగారు యం. యల్. సి. 3. కంభకోణ డి. ఎ. రామలింగం కెట్టి యారు యం. యల్. సి. 4. డి. వసుబ్రహ్మయ్య కెట్టి యారు వర్తకులు 5. రా. బి. యం. జి. కళ్యాణస్వామికిల్లె

ఫిజీదీవులు-ప్రభుత్వ రాయబారము

జి. ఎన్. శర్మగారి యభిప్రాయము

సిద్ధా, జూన్ 1:— మూ నివేదికము ఇంగ్లండ్ తయారగుచున్నది. ఈ ఫిజీరాయబారకర్తసంఘము వారి సంయుక్త తీర్మానములు ఈ ప్రకారముగ నుండునని, సే నిపుడు ఏమైన ఫిజీరాయబారమునుగూర్చి టెప్పి, కొంతవరకున మితు తోచకమునదు కాన ఇతరు జెప్పవలయు కొనలేదు. ఇండియా గవర్నమెంటువారు ఫిజీరాయబారము సంప్రదింపవలెనని మనవిజేరికము ప్రవలకంబరకును ఫిజీదీవులసంగతులనుగూర్చి చక్కగ తెలియజేయవలెనని నమ్ముచున్నాను. ఈ దీవులలో ముందుందబోవు భారతీయుల ఫిజీరాయ ఇతరు పడుచున్న భారతీయుల కష్ట నిర్దురములు మితు స్పష్టముగ తెలియవలెనని నమ్ముచున్నాడను గత దిశ్కంబరమానులలో ఫిజీదీవులకు రాయబారిగ బోయిన గోవిందసహాయ శర్మగారు అప్పాసియెటెడ్ ప్రెస్ ప్రెసిడెంట్ తో వైస్ కెమిషనరుల తెలియజేసిరి. రాయబారమున కేసిన ఇతర సభ్యులు—వేంకటపతిరాజు (అధ్యక్షులు) లెఫ్టినెంటు హిసా ముడిక్, జి. ఎల్. కాల్పెటు డి. సి. ఎన్. గార్ల శర్మ హిసా ముడిక్ గారు ఇండియాకు తిరిగి వచ్చిరి. రాజాగారు, కాల్పెటు గారు ఇంగ్లాండు కేసిరి. శర్మగారి పుత్రుడు సిద్ధాలోనున్నారు. కలశ కాబుల సంబంధించిన రివియూ ఉద్దేశ్యాలను ఆయన జూచిరి. 29 మే లేదీని రాజప్రెసిడెంట్ తో ముచ్చటించిరి. శర్మగారు కొన్ని పక్షులకు ప్రత్యుత్తర మిడుచు వారు ఇట్లునుడివిరి:—నేను అందరికంటె ఫిజీ ముండుగ బోతిని. రాయబారమున గాంబో యిన సభ్యులు ఫిజీరాయ మధ్యరకు సరిగా పనిని ప్రారంభించలేదు. వీరు వెంకటాచలం విచారింపి అధికార అధికారవర్తము వారు వీరి చక్కగ అడకించిరి. ఫిజీదీవుల ప్రభుత్వమువారు నాచు తోప్పడిరి. ఫిజీలో కాపురమున్న భారతీయుల పనితీరులను ముఖ్యముగ విచారింపి ఫిజీదీవులు భారతీయులు అండుటకు యోగ్యమైనదా లేదా యని విచారింపిరి. భారతీయ కూలీలు అన్న అన్ని ప్రదేశములకు వీరు బోయి జూచిరి. సభలు జేసి సభ్యులను అడకించిరి. తాము భారతీయులు ఫిజీదీవులయకు వరుచుచున్న ఇబ్బందుల నరయుటకు వచ్చితిమని సభ్యులు రాయబారు - వారికి తమ యుపన్యాస సందర్భమున తెలియజేసిరిల విదవ సంగతుల నన్నిటిని ఉన్నది ఉన్నటుల ఇండియా గవర్నమెంటువారికి తెలియజేసెదమని. ఏమైన కష్టము అన్న తో. గిండుటకు ప్రయత్నించెనునని. కాన నిష్ఫలముగ వీరు జడుచున్న కష్టములు జెప్పకలేవని ఉత్సాహపరచిరి. దీని వలన చాలకుడి కూలీలు రహస్యముగను సాక్ష్యరూపకముగను నిజతీరులను వెలుబిచ్చిరి ముఖ్యముగ వారి కన్న కష్టములు:—తప్పున జీతములు పొరసత్వ రాహిత్యము, ఫిజీలోనున్న జన సంఖ్యలో 1/3 వంతు భారతీయులుగా నున్నను కానసభల యందు గాని స్థానిక సంఘములయందుగాని ప్రాతినిధ్యములేదు. ఒక భారతీయుడు మాత్రము కానసభకు సభ్యుడుగ చేర్చిన బడెను. ఇంతకంటె నుంచి వేతనములు, సమన ప్రతిపత్తియు పరిశీతులు చక్కగ నుండవు. చాలవంతు ఇంటికింటి బెంగ గొనుట చేతనే సేమి, ఆ అధినేతలతో పరిశీతులు బాగుండుక పోవుటచేత నేమి భారతీయులు చాలవంది కష్టములతో బోగోరుచున్నారు. కార్తకాలమున మామూలుగ కష్టములకు బోగూడదని అభిప్రాయపరచే గూడ ఇతరు వీరు స్వదేశములకు బోగూరుచున్నారు కొంతమంది ఇండియాకు వచ్చి నిలిచిపోన జలచుచున్నారు. మరి కొందరు తమ బంధువులను జూచి నగల ఫిజీ జోకులనుగిరిరి. రాయబారులు ఫిజీలో నుండుననే ధరలు తగ్గిపోవుటచే కొలొనియులు కష్టపెంతు సుగరు కంపెనీవారి బాంబీలకు చేతులు క్రింది ఇవ్వవలసి వచ్చెను. గంధ పిల్లింగుల అడు పెన్నలకు బదులుగ 20 పిల్లింగు 6 పెన్నల నీకు నాగంబించిరి. కష్టకేతులకు చెవరిపోవుక ముడుట ఇది ముఖ్యకారణము. ఫిజీ ప్రభుత్వమువారి కైఫిరి సామధూతి సహాయమున శర్మగారు టెప్పి, కూలీలకు పని నిచ్చిన యామానులు గూడ తమ యభిప్రాయములను రాయబారులకు వివరించునని. వీరి సేవీము ఆగర్లు మాసాంగమున ముఖ్యముగ నుండుననియు అంతలో ఫిజీదీవులకు సంపూర్ణముగ వివరించ బడుననియు శర్మగారు పలికిరి. రాయబారులు గూడ తమ యభిప్రాయములను గూడ తెలియజేసెదరు.

గవర్నమెంటు కాలేజీ, మంగలూరు

1. క్రిస్టియాల 2. ఎ. కేపు పుంజు 3. కె. యల్. ముగ్గు వజీరా 4. రా. బి. యల్. కుల్లూకాల్, దక్షిణ కనరకల్లా శోర్డు అధ్యక్షులు. 5. యల్. వెంకట రావు మునిసిపలు అధ్యక్షులు. (ప్రయగ్గణంబు)

[ఒక సంఘమునకు చేసిన విద్యార్థులు కళాశాలలయందు అధికముగ నుండగూడదను ఉద్దేశముతో యీ సంఘములు నిజములపడెనవి.]

వైద్యరత్న పండిత డి. గోపాలాచార్యగారి

శ్రీ గోపాలాచార్యగారి

భృగువతి

నంబి

బహువర్ణములగు మనుజుల మూర్తి మార్గమునండి చిమునలె స్రవించుచుండెడి, తెల్ల కెగ, పచ్చ కెగ, కత్త కెగ నీరు పగుట గాల్గవలెను మూత్రము బొట్టు బొట్టు బడుట మాటి మాటికి మూత్రము విసర్జన చేయుట పాత్రకడుపు నరములు కగడియుట మూత్రము వచ్చినట్లు అనుమానము గలుగుట యిటువంటి లక్షణములు గల కెగకోగ సామాన్యములను మొదలగు వర్ణములను, మరియు నూతనముగ సంభవించిన కెగకోగములను! 48 గంటలలోపు గుణమును బొందించును. మూత్రసాగమును, క్షితి (అనగా మూత్రపుత్తి) శుభ్రపరిచి నరములకు అధిక బలమును కలుగ జేయును. క్రయము బుడ్డి 1-3 రూ. 1-12-0 బ్యాంకు నుండి, పోస్టల్ వరకూలు పేరుగా నివ్వవలయును. మా మందుల జాబితాను, కొరవారికి ఉచితముగా పంపబడును. ఆయుర్వేదాశ్రమం, నెం. 41 ఆచారప్పవీధి, మద్రాసు. తంతిఅడ్రస్:- పండిట్, మదరాసు.

ఆంధ్ర జ్యోతిషాలయము

జాతకము

(1) జాతక చక్రము (కుంధలి) యొక్క నక్షత్రము (2) ప్రత్యేకతేది, జననకాల భుజియలుగాని (3) జాతకునియొక్క జన్మ కాలము, ప్రస్తుతపు కాలము, మాత ఉత్తరము, వాయువును సూచించును, ఈముఖ్యముగా నేదియో యొక్కటి మాత్రం పంపించుట, జాతకునియొక్క రూపము, స్వభావము, శరీరాకారము, ప్రసంగపాదన, ఆయుర్దాయము, భాగ్యము, సంతానము, కళాత్ర సామర్థ్యము, ఉద్యోగము, జీవనము మొదలగు 25 సంగతులు దానిని కొరకు వ్రాసి ముందుగా రూ. 1-4-0 లకు వి. పి. గా పంపెదము. ఈ వ్రాసిన సంగతులు సరిగా నున్నయెడల, జాతకుని యొక్క ఆయుర్దాయము ఆఖరువరకు, జరుగబోవు ప్రతిసారి సలములు, అనగా, మహాదశ, అంతర్దశాఫలములు గల పూరా జాతకము, శాస్త్రసమర్థముగా తయారుచేసి పంపెదము. పూరా జాతకమునకు రూ. 5 లు, అగును. పూరాజాతకము వ్రాయించు కొనవారు రూ. 2 లు, అధ్యాయము ముందుగా పంపవలెను. అట్లు పంపగానే జాతకము పూర్తిగా ఆఖరువరకు తయారుచేసి కేక్రిన రూ. 8 లకు వి. పి. గా పంపెదము.

పంచవర్షఫలము

మొత్తముమీద 1 సం॥ రం వరకు ముందు జరుగబోవు ఫలములు వ్రాయించు, నెలలవారిగా 12 నెలల ఫలములు వివరముగా వ్రాయుటకు వి. పి. ఖర్చులతో రూ. 1-4-0 లు అగును. వీనికి జన్మనక్షత్రము గాని, జన్మకాలము గాని, మాత్రం పంపిన చాలును. జాతకమార్పాండము

మొదటిభాగము

జ్యోతిషమును ఏమియు ప్రవేశము లేనివారికి ఈ గ్రంథము మిక్కిలి ఉపయోగము. దీనినిబట్టి భూభిభవివ్యవస్థర మానఫలములు అతిసులభముగా తెలియును. కావలసిన వారికి వి. పి. ఖర్చులతో రూ. 2-8-0 లకు వి. పి. గా పంపెదము.

రెండవ భాగము

ఇది ఆయుర్వేదము సిద్ధముగా నున్నది. 300 శ్లోకాలు. ఇందు లగ్న స్థూలము, గ్రహస్థూలము, భావస్థూలము, వర్ణములు, మోడకవర్ణ, అప్తకవర్ణ, శాస్త్రవర్ణసహితముగా నుమారు 1000 ప్రమాణ శ్లోకములతోను, విశేషశాస్త్రములతోను ద్వాదశ భావఫలములు మహాదశ అంతర్దశాఫలములను, ఇంకను అనేక పంక్తులతో మిక్కిలి సులభతేలిని అర్థమృతముగా వ్రాయబడినది. దీనివలన అన్ని సంగతులు పూర్తిగా తెలియును. ఈ గ్రంథము నచ్చనియెడల తిరిగి సొమ్ము వాపసు చేయుచుము. ఈ 2వ భాగమునకై యిదివరకు భరణములు పంపినవారు తిరిగి మాకు వ్రాసినయెడల వెంటనే వి. పి. గా పంపెదము. దీనివల పోస్టల్ ఖర్చులు గాక రూ. 2-0-0 లు. ఆలస్యవైసో ప్రతులు దొరకవు.

ఆ కేల్ల వెంకట శాస్త్రి.

(3512) గోపాలపురం, కొత్తపేట పోస్టు. (గోదావరిజిల్లా)

బాన్సన్ జర్నల్ నుపాకెట్టుడై రెకర్డి

జర్నల్ లో చేరినవారు చేయవలసిన విలాసములు సిద్ధము చేయవలసి గడియారములు తయారుచేయవలసి విలాసములు 100 శ్లోకముల పుస్తకముగా ప్రచురించి యున్నాము. వెల రూ. 1-4-0 లు. ఆర్డరుచున్నప్పుడు 0-4-0 స్టాంపుతో ఆర్డరు పంపిన మిగత రూ. 1-0-0 కు వి. పి. చేయబడును.

టి. ఆర్. ఎన్. అందు సన్ను. (132)

సాంస్కృతిక ఏకైక అంశ స్త్రీలుప్రంకులు చేయువారు. (వి. పి.) ఈగవల్లి అన్నకుకోవిల్, జి. టి. మదరాసు.

ఇంద్రజాల మహేంద్రజాలము

(2113-688) ఈ అపూర్వగ్రంథములో జర్మనీగారడీ, యూరప్ దృష్టి నా స్థలాభవము, ఇంగ్లీషు ఇంద్రజాలము, మంత్రశాస్త్రము, భూతవైద్యము, యంత్రములు, అమెరికావారి వీట్లపేక గ్రహములు విచిత్రవిచిత్రములు గలవు. ఇంతేగాక నవమ్యూనియముచేయుట, మామిడిచెట్టును పుట్టించుట, జీవములో సమాధియగుట, శరీరములేని తలకాయచేత మాటలాడించుట భూమిపైన గజముయెత్తున గాలిలో మనుష్యుని నిరాధారముగా నిల్పుట మొదలగు విచిత్రములు అనేకము లున్నవి. ఈ పాత్రము తెలుగుభాషలో అతి సుభద్రమైన తెలిని వ్రాయబడి యున్నది. ఈ గ్రంథమును చదివిన అత్యున్నతముగా మేజర్ జేయగలరని గ్యారంటీ యిచ్చుచున్నాము. దీనివల రూ. 4-0-0. త్వరపడుట వి. ఆర్. జనార్దనంనాయుడు, ఒంగోలు, గుంటూరుజిల్లా.

గృహ నిర్మాణము 109

కృష్ణ, గుంటూరు, హైదరాబాదు, గోదావరి, విశాఖపట్టణము, గంజాము జిల్లాల వారికి, హెచ్చరిక.

మా స్వంత పదవిలమీద రంగూననుంచి. పేరు కలప తెప్పించుటచే చతుకగా ప్రకటించెద, పేరుమానుల కమ్యూలు, దూలములు, రవుమరుండ్లు చిల్లరగానున్న వర్తకులకు టోకు భరణమును విక్రయించు చున్నాము. తెప్ప పట్టణం కేటకంపై మా కేట్లు తక్కువ, రయలు చార్జీలు కూడా తక్కువగా నుండును, కావలసినవాడు, ఇట్లు వ్రాయవలెను.

ఆ. సుబ్బారాయుడు, కంపినివారికి పేరు కలప పర్యట, కాకినాడ.

చలిజ్వరమునకు తగిన ఔషధము

ఓసే ఏగ్యు మిక్ శర్మ ఇది వంతుజ్వరము, చలిజ్వరము, జ్వరగడ్డ, ఇన్ ఫ్లూ ఎంజా, రక్తము లేకుండుట, మున్నగువ్యాధులకు దివ్యౌషధము. పిత్త, మైకములను కలుగజేయు క్రైవా యిందులో చేరుట లేదు. ప్రెస్క్రిప్షన్ అను పత్రికలో దాక్టరు వాగను అను ఆయన కనిపెట్టిన పద్ధతిప్రకారము హిమవర్ణవర్ణమునందు వుత్పత్తియగు ఓషధులచే తయారుచేయబడినది. చేరు లేదు. మైకము పిత్తములను కలుగజేయుదు. బలహీనులకు, గర్భిణీస్త్రీలకు కూడ దీనిని నిర్భయముగా వాడవచ్చును. బుడ్డి 1 కి ధర 1-0-0 మద్రాసు కెమిక్ ఇండ్స్ట్రీసు లిమిటెడ్, (1) పోస్టు బాక్సు నెం 1208, మద్రాసు.

మదనకామేశ్వర లేవ్యాము

దుర్బలలపాలిటి సంజీవి:— మేహము, నిక్కాక, కుష్ఠ వ్యయ, నిస్సర్తుక, అతిమూత్రము, మొదలగు వాటిని హరించి మంచి బలమును, యవ్వనమును, కాంతి, వీర్యవృద్ధిని, సంతాన ప్రాప్తిని, కలిగించు వర్ణప్రసాదము. 2 డబ్బీలు చాలును. 20 కు డబ్బీ రూ. 1-4-0. వి. పి. చార్జీ 0-8-0 (8851) కోవాపుష్ప లేవ్యాము:— ఇది మలబద్ధమును పోగొట్టి కాల విశేషమును చక్కగా కలిగించుటలో అమృతప్రాయము 15 కు డబ్బీ రూ. 0-10-0, వి. పి. చార్జీ 0-7-0. [1] వి. కి. పి. అందుకో, ఆయుర్వేదసమాజం, పెరిదేపి, నెల్లూరుజిల్లా

ఆయులు ఎంజినులు

రెండు 8½ హెచ్. పి. హార్వీ ఆయులు ఎంజినులు (వాడినవి) అమ్మకమున కున్నవి. ఎంజినులు బాగా పనిచేయుచు మంచిస్థితియందున్నవి. 16 అడుగుల హార్వీగు, రెండు పుల్లలు, పెద్ద నూనెకోట్టి, 2½ అంగుళములు పంపు సహజ స్క్రయింపబడును. కావలసినవారు వెంటనే చూచుకొని ధరను నిర్ణయించుకొన వచ్చును. చిరునామా ఆంధ్ర పత్రిక 7, తంబుచెట్టివీధి, మద్రాసు.

ప్రకటన

చందాదారులు మా ఆఫీసుకు ఉత్తరములు గాని మనిఆర్డరులు గాని పంపునపుడు తమ చందా నెంబరును ఉదాహరించు చుండినయెడల ప్రత్యక్షముగా స్పృకు సులభముగా నుండును కనుక ఇట్టి అట్లు తప్పక గావింపవలెనని కోరుచున్నాము. ఆం॥ ప॥ వ్యవస్థాపకుడు.

ప్రాచీన ప్రసిద్ధి నొందిన (219) హిందూ మందులు స్థాపించబడియుండు ఆయుర్వేద ఔషధాలయము స్థాపితము 1881 నం॥ అత్యంతగ్రహ ఔషధాలయము కొర వ్రాయు వాండ్రకు ఆయురారోగ్యాభివృద్ధి వర్ధిల్లు ఒక గ్రంథమును తపాలు ఖర్చు సహా కోరకనే ఉచితముగా పంపుచున్నాము. మాయొక్క ప్రతి ఒకటి కావలయు ననిన ఔషధాల ఏజెంట్లు ఇండియా ఇండస్ట్రియల్స్ లిమిటెడ్, చెనాబజారు గోడ్డు ఆతంగని గ్రహ ఔషధాలయం 26 బ్రాడ్వే, మదరాసుకు వ్రాసేడి. గొంగుళుల గొంగుళుల “వేద్యప్రబోధము” 13 నవలా నాటకముగారు. వేద్యసంస్కార విషయమై మంచి తాకిట్లైన భరతజ్ఞునిచే వ్రాయబడినది. ప్రతివారితోకడ ఉండవలసి. వివరములకు చొటుచాలడు. కావ్య వ్రాయండి. ఇకాఫర్వేష్ బ్యూరో, కాకినాడ.

బహుమానము వైద్య విద్య ఆయురారోగ్యైశ్వర్యములకు మార్గదర్శి అన్ని భావలలో దొరుకును. రాజవైద్య నారాయణజీ కేశవదే, (3198) 27, చీనాబజారుగోడ్డు, మదరాసు.

వైవిధ్యము గ్లోబ్ కంపెనీవారి క్రేముడ్ర సామాను పెట్టెలో, ప్రాసోట్టు మొదలగు వాటి మీద వైవిధ్యముడ్ర కె-న 8జవర్లు ఆఫీసులో మాదిరి నున్నట్లుగా కనుపడును. రూ. 1-2-0. గ్లోబ్ కంపెనీ, గుంటూరు.

అమృతాంజనము తలనెప్పులకు ప్రసిద్ధి కెక్కినది ఇతర ఏ విధమైన నెప్పులను కూడ మా అమృతాంజనము వాడినంత మాత్రమున నయమగును. వెల 0-10-0 అలాలు. అమృతాంజనము డిపో. మదరాసు-బొంగళాయి.